

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὅδοιπορικὰὶ σημειώσεις)

Α'.

Ναύπακτος—Ἀφροδίτη—Βρύσις τῆς ἀγάπης.

Σταθμὸς καὶ ἀφετηρία τῆς ἐκδρομῆς μας ἦτο ἡ Ναύπακτος, τὸ ὄχυρόν ὀρηκτῆριον τῶν Ἀλβανῶν καὶ τοῦ Ἰουσοῦφ πασᾶ, τὸ ὁποῖον ὠνειρεύθη μὲν

νὰ ἐλευθερώσῃ ὁ Βύρων ἀλλὰ μόλις περὶ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἀπηλλάγη τῆς δουλείας. Ἐφθάσαμεν περὶ τὸ γλυκοχάραγμα, διότι τὸ ἀτρόπιοιον τὸ ὁποῖον μᾶς παρέλαβεν ἐκ Μεσολογγίου μόλις περὶ τὴν 1ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀπέπλευσεν ἐκ Πατρῶν. Ἦτο διαυγῆς καὶ ἀστερόφαντος ἡ νύξ· ἡ θάλασσα γλαυκὴ καὶ ἀκύμαντος ὡς νὰ ἐκοιμᾶτο. κ' ἐπάνω τῆς ὠλισθαίνει τὸ ὀγκῶδες σκάφος, σκοτεινὸν καὶ ὑπογογγύζον. Μόλις διεγράφησαν, καὶ ἔμειναν ὀπίσω τὰ φρούρια τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἐπὶ τῶν δύο ἀντιθέτων ἀκτῶν. Κόκκινος φανός, ἀνηττημένος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πυργίσκου τοῦ λιμῆνος, εἰδείκνυεν εἰς ἡμᾶς τὴν θέσιν τῆς Ναυπάκτου, κοιμωμένης ἐν σκοτίᾳ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Πίνδου, τοῦ σήμερον καλουμένου Ῥεγάνι.

Τὸ ἀτμοπλοῖον ἐσταμάτησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ κόλπου εἰς ἀπόστασιν ἴσην ἀπὸ τῶν δύο ἀκτῶν καὶ ἡμεῖς ἐρρίφθημεν ἐντὸς μιᾶς σεσαθρωμένης λέμβου. Τί καὶ ἂν ἐχρειάζετο νὰ διακλύσωμεν

διὰ τῆς λέμβου ἄλλο τόσον διάστημα ἕνα φθάσωμεν εἰς τὴν ἀκτὴν; Ὁ πλοίαρχος οὔτε καιρὸν οὔτε ἀνθρακας διέθετεν ὅπως πλησιάσῃ εἰς τὸν λιμένα. Ἐβιάζετο νὰ φθάσῃ εἰς Γαλαξεῖδι, ὅπου εἶχε νὰ ἐκφορτώσῃ ξυλείαν, καὶ ἀντὶ νὰ φύγῃ

ἐνωρίτερον ἐκ Πατρῶν καὶ ἐκπληρώσῃ εὐσυνειδήτως τὴν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν, φύγει ὅποιον ὄραν θέλῃ, ἀποβάλλει εἰς τὸ μέσον τοῦ πλοῦ τοὺς ἐπιβάτας του καὶ σπεύδει νὰ συνεχίσῃ τὴν γραμμὴν του, ἀδιαφορῶν ἀνεῖνε σκοτεινὴ ἡ νύξ, ἂν ἡ θάλασσα εἶνε κυματούσα καὶ ἂν ἡ βάρκα σου κάμνῃ νερά! . . .

Εὐτυχῶς δὲν παρήτησε μόνους ἡμᾶς μέσῳ τοῦ κόλπου ὁ πλοίαρχος, ἀλλὰ καὶ μιαν φορτηγίδα λέμβον ἦν μετέφερον ἐκ Πατρῶν. Καὶ τοῦτο μᾶς ὠφέλησε. Διότι μετ' ὀλίγον ἡ λέμβος μας ἤρχισε νὰ μᾶς προμηθεύῃ νερόν διὰ ποδόλουτρον καὶ ὁ σύντροφός

μου, ὅστις ἔχει λόγους νὰ μὴ περιφρονῇ τὸ ἄτομόν μου, ἐπρότεινε νὰ ἐπιβῶμεν τῆς φορτηγίδος. Ἐδισταχζομεν ὅμως ἂν θὰ παρεδέχοντο τοῦτο οἱ λεμβοῦχοι.

Ὁ λεμβοῦχος ἐν γένει δὲν φημιζέται ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ἡμερωτέρων ἐν Ἑλλάδι ζῶων. Φαίνεται μὲν μειλίχιος, περιποιητικὸς, φιλόφρων, ἀβρὸς πολλάκις, ὅταν εἶνε ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ σοὶ προτείνει νὰ λάβῃ τὰς ἀποσκευὰς σου.

Αἴ ΓΥΠΤΙΑ

Ἐίκοις I. Μελάς

"Όταν όμως κατορθώση τούτο και σέ βίψη ἐντός τῆς λέμβου του ἀπορρίπτει τὸ προσωπεῖον καὶ ἀφίεται εἰς τὴν φυσικὴν του ἰταμότητα. Δὲν σὲ συλλογίζεται παρὰ μόνον ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ πληρωθῇ. Διὸ μετὰ δισταγμοῦ ἐπρωτείνωμεν τὰς σκέψεις μας. Εὐτυχῶς τὰς παρεδέχθησαν καὶ ἐπέβησαν τῆς βικρίας καὶ ὀγκώδους φορηγίδος, ἣν οἱ λεμβοῦχοι, ἐρωμένως κωπηλατοῦντες τὰ φωσφορίζοντα νερά, ἔσυρον ἀπὸ τῆς λέμβου των.

Μίαν ὥραν καὶ πλέον ἐφερόμεθα οὕτω βραδυπλοοῦντες μεταξύ οὐρανοῦ γαλανοῦ καὶ στυλπνῆς βαθυκυάνου θαλάσσης Ἡ αὐγὴ, κροκοβάφης, ἀνέκυπτε πρὸς ἀνατολὰς μίση τῶν πυκνῶν δειδρώνων κ' ἐκοκκίνιζεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ ὀδοντωτὰ πυργώματα, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ μέχρι τοῦ λιμένος, καὶ παρίστανε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας φανταστικώτερον, ὡς γώραν παραμυθίου, ἀπὸ δράκους καὶ νεαρίδας οἰκουμένην, τὴν πρωτεύουσαν τῶν Κραβάρων. Ἄλλὰ μετὰ μικρὸν ἡ ἀποβίθασίς μας ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἡ ἐπελθούσα ἡμέρα διέλυσαν τὴν μαγεῖαν.

Μικρὸς λιμενίσκος, ὡς λεκάνη ὠσειδῆς, κατὰ τὸ ἥμισυ κερωσμένος ἤδη, δέχεται φορηγίδας καὶ πλοιάρια διὰ στομίου μόλις πεντήκοντα ποδῶν μήκους. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἄκρας τοῦ στομίου ὑπέρκεινται ἀκόμη ἰσχυροὶ καὶ ἀπειλητικοὶ δύο πυργίσκοι καὶ ἐπάλλξεις δαιδάλαιοι. Ἀπὸ ταῦτα δ' ἐξελίσσονται τὰ τείχη ἐνθεν καὶ ἐνθεν, παρακολουθοῦντα ἐπ' ὀλίγον τὴν ἀκτὴν καὶ εἶτα κάμπτοντα πρὸς βορρᾶν, ἀκολουθοῦσι τὴν ἀνωφέρειαν ἀπολήγοντα εἰς ὄξειαν πυραμίδα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ.

Τὸ ὄχυρόν τούτο κτίσμα, τοῦ ὁποῖου τὰ πρῶτα θεμέλια κατέβαλον οἱ Δωριεῖς κ' ἐπειτα οἱ ἐπερχόμενοι αἰῶνες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες δεσπότηαι προσέθεσαν πύργους καὶ τείχη νέα μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, ὑφούται ἀκόμη τέλειον καὶ ἀπείρακτον. Ἐσωτερικῶς χωρίζεται διὰ τεσσάρων παραλλήλων διαζωμάτων. Ἐντός τοῦ ἀνωτέρου τούτων, τῆς κυρίως ἀκροπόλεως, εὐρίσκονται σκοτεινὰ φυλακκαὶ καὶ ὑπόγεια δωμάτια φωτιζόμενα ὑπὸ δύο μόνον ὀπῶν καὶ πλατεῖα κλιμακῆ φέρουσα μέχρι τῶν τοξοειδῶν. Ἐπὶ τοῦ ἀμέσως κατωτέρου διατηρεῖται μικρὸν κτίριον, ἄλλοτε τουρκικὸν τέμενος καὶ ἤδη ἐξωκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἡλία, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου πανηγυρίζει ἡ πόλις τὴν 1ην Ἰουλίου. Ἐρείπια κτιρίων καὶ συντρίμματα τουρκικῶν κατοικιῶν παρατηροῦνται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκολουθοῦ διαζώματος πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τέμα τοῦ ὁποῖου μαῦραι ὀγκώδεις πέτραι ἀποτελοῦσιν ὀπὴν χαώδη. Καὶ διὰ τὴν ὀπὴν ταύτην ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ καὶ πανομοιότυπος παράδοσις ἡ ἀπαντωμένη διὰ τὰς ὑπονόμους τοῦ ἐν Αἰτωλίᾳ φρουρίου τῆς Κυρᾶς Ρήνης καὶ τοῦ ἐν Ἡλείᾳ Χλεμουτοῦ καὶ

ὄλων σχεδὸν τῶν λοιπῶν φρουρίων τῆς Ἑλλάδος. Ὅτι δηλαδή ἡ Κυρᾶ τοῦ κάστρου συνεικοινώνει δι' αὐτῆς μὲ τὸ εὐμορφον βασιλοπούλου τοῦ Ἀντιρρίου.

Κατέναντι τῶν πετρῶν χαμηλὴ τοξοειδῆς θύρα φέρει εἰς τὸν προτελευταῖον περίβολον, τὸν Βεζύρ τζαμί λεγόμενον, ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἄλλου ἐκεῖ μεγάλου τουρκικοῦ τεμένους. Πρὸς τὸ δυτικὸν ἄκρον αὐτοῦ γυμνός καὶ πετρώδης χώρος καλεῖται Ἐβροκίικα. Διατηρεῖται δὲ ἡ παράδοσις ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἡ πολυαριθμὸς Ἰουδαϊκὴ συνοικία μὲ τὰς τρεῖς συναγωγὰς τῆς, ἧτις ἠρημώθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐκ τῆς ἀταξίας καὶ τοῦ φιλαρπάγου τῶν δεσποτῶν τῆς χώρας. Ἐδῶθεν, πρὸς τὸ κέντρον ὀρθοῦται ἡμισελήνοειδὲς προπύργωμα λίθινον, τοῦ Τσακούς ἡ τάπια, ἣν ἠγείραν οἱ ἄλθανοὶ κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἵνα μὴ βλάπτωνται ὑπὸ τῶν σφαιρῶν τῶν πολιορκητῶν, καὶ πρὸς ἀνατολὰς πυκνὸς συνοικισμὸς Σουλιωτῶν ἐκ τῆς φάρας τοῦ Τζαβέλλα. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ διαζώματος μεγάλῃ πύλῃ μὲ προμετωπίδα ποικίλων γεγλυμμένην, μὲ πύργους ἀνω δυνατούς καὶ φοβεράς ἐπάλλξεις, χρησιμεῖει ὡς ἡ μόνη συγκοινωνία μετὰ τῆς κάτω ἐπιπέδου συνοικίας, τῆς Βροντόλακκας, ὅπου ἐκτείνεται ἡ κυρίως πόλις.

Ἐπὶ τῆς Βροντόλακκας σώζονται ἀέριαι καὶ πολλαὶ τουρκικαὶ κατοικίαι καὶ τεμένη μ' ἐνεπιγράφους πλάκας καὶ λουτρῶνες, καὶ εὐρέα σεράγια τῶν πασάδων. Ὅλα ταῦτα τὰ κατέλαβον εὐθὺς ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν ἄλθανῶν οἱ μάχιμοι Σουλιῶται. Ἐκ τούτου δὲ ἂν καὶ ἡ γενεὴ ἐκείνη ἐντελῶς ἐξέλιπεν ἤδη, τὸ μῖσος μετεδόθη καὶ δικτηρεῖται εἰς τὴν σημερινὴν γενεάν τῶν ἐντοπίων, ὥστε ν' ἀναφέρουν μετὰ ἔχθους τὸ λόγιον ἐκείνων, ὅτι δηλαδή ἡ Ναύπακτος θὰ ἐμετρεῖτο μὲ τὴν τουρκεοβέγγαν. Ἀδίκως ὅμως· διότι καὶ οἱ λεγόμενοι ἐντόπιοι δὲν εἶχον περισσότερα δικιώματα τῶν Σουλιωτῶν ἐπὶ τῆς πόλεως. Ἀπὸ τοῦ 1700 ὅτε ὀριστικῶς ἡ Ναύπακτος ἔμεινε κύριον κτῆμα τῶν Τούρκων οἱ αὐτόχθονες ἤρχισαν νὰ μεταναστεύουν, ἐν τῆλει δὲ οἱ ἄλθανοὶ ἐξεδιόξαν ὅλους ἐξω τῶν τειχῶν, ἐπιτρέψαντες εἰς ἓνα μόνον φούρναρην νὰ ἐνοικεῖ μεταξύ των. Ὅλίγα χριστιανικὰ οἰκογένεια ἐγκατέστησαν ἐξω τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ τείχους, εἰς τὸ Μεγαλο Βαροῦσι, καλλιεργοῦντες τὰ περιβόλια των καὶ ἔτι ὀλιγότεροι πρὸς τὸ Μικρὸ Βαροῦσι ἀντιθέτως. Μόλις μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἦλθον καὶ ἠγείραν ἀξιώσεις κυριότητος οἱ προὔχοντες τῶν Κραβάρων, κατελθόντες τότε πρῶτον ἀπὸ τὰ ὄρεινὰ καὶ πτωχὰ χωρία των. Καὶ οἱ ἀτυχεῖς Σουλιῶται, οἱ ἀπάτριδες καὶ ἀνέστιοι, ἐποτίσθησαν παρ' αὐτῶν χολὴν καὶ ὄζος ὅπως καὶ οἱ ἀδελφοὶ των ἐν Ἀγρινίῳ καὶ Μεσολογγίῳ πρῖν. Οἱ ἐνδοχοὶ

ἐκείνοι υἱοὶ τῆς νίκης, οἱ κατ' ὄλον τὸν ἀγῶνα ἐμπροσωποῦντες τὴν ὀρητικώτεραν καὶ θαρραλεωτέραν φαλαγγα, οἱ μὴ ἀφήσαντες σπιθμὴν γῆς χωρὶς νὰ τὴν βαντίσωσι μὲ τὸ αἷμά των, χωρὶς νὰ τὴν καλύψωσι μὲ τοὺς νεκροὺς των, ὅταν τέλος ἠθέλησαν νὰ ἐγείρωσι μίαν στέγην ἵν' ἀναπαύσωσι τὸ ἀπεσκληρυνμένον ἐκ τῶν πληγῶν καὶ κατάκοπον σῶμά των, νὰ περιμαζεύσωσι τὰ διεσκορπισμένα καὶ πεινῶντα λείψανα τῶν οἰκογενειῶν των, ὑπεβλέποντο καὶ ἀπώθουντο παρ' αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν των ὡς ἐχθροὶ ἄσπονδοι. Καὶ ἠναγκάσθησαν οὗτοι ν' ἀντιτάξωσι βίαν διὰ τὴν αὐτοσυντήρησίν των. Καὶ ὑπέβλεπον καὶ ὑπεβλέποντο καθ' ἡμέραν μὲ τὴν χεῖρα πάντοτε ἐπὶ τὰ ὄπλα καὶ διεπληκτιζόντο μετὰ τῶν ἐντοπίων. Μόλις ἔδυσεν ὁ ἥλιος αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως ἠρημοῦντο· σικαί τινες ἐπλανῶντο ἐδῶ κ' ἐκεῖ σιγηλαί, πάνοπλοι αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν αὐτόχρομα ἐπετρώοντο· καὶ ἂν ἐπιπτε εἰς πυροβολισμὸς αὐτοστιγμὴ ἀνταπεκρίνοντο μυριοί. Καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως συνέβη ὥστε κατὰ τὸ 1843, εὐαριθμοὶ λησταὶ νὰ πατήσουν τὸ Κάστρο, τὸ ἀπάτητοι καὶ ν' ἀπαγάγουν εἰς τὰ ὄρη ἀνενόχλητοι ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως ὀλόκληρον οἰκογένειαν ὡς διηγεῖται τὸ τραγοῦδι :

Κανένας δὲν τὸ πάτησε τὸ κάστρο τοῦ Ἐπάχτου·
Ὁ Ρουπακιάς τὸ πάτησε μὲ τὸ γέρο Χουσαδά.
Ἥσαν ἄσπρα, ἦσαν φλωριά, ἦσαν μαργαριτάρια,
Ἥσαν τοῦ Νάβα τὰ παιδιὰ, τοῦ Νάβα τὴ γυναῖκα!

Εὐτυχῶς τὰ μῖση ταῦτα καὶ αἱ ἀξιώσεις περὶ πατρογονικῆς κυριότητος ἤρχισαν νὰ ἐκλείπων ἤδη καὶ ὁ ὀρητικὸς καὶ ὑπερήφανος Σουλιώτης ζῆ μετὰ τοῦ ταπεινοῦ Κραβαρίτου ἐν ἀρμονικῇ συγγενείᾳ. Δύο καὶ πλέον χιλιάδες κατοικιῶν ζῶσι καὶ διάγουσι μεταξύ εἰρήνης καὶ ἐχθροπραξιῶν—κατὰ τὰ σύγχρονα ἐλληνικὰ ἔθιμα—ἐντός τῶν παχέων ἐνετικῶν τειχῶν καὶ ἐξω πρὸς ἀνατολὰς, ὅπου ἐπεξετάθη καθαρίαι συνοικία, κρημισθεισῆς τῆς Μεγάλῆς πύλης τοῦ φρουρίου. Δύο μέγιστοι πλάτανοι, μικρὸν ἀπέχοντες ἀλλήλων, χρησιμεύουσι ὡς κέντρα συναθροίσεως καὶ δέχονται ὑπὸ τὴν σκιάν των τοὺς πολιτιολογοῦντας πολιτας καὶ τοὺς χαρτοπακτοῦντας ἀξιωματικούς· δύο πλατεῖαι, εὐρεῖαι καὶ ἡμακαὶ ἐκτείνονται κατ' ἀμφοτέρας τὰ μέρη τῆς πόλεως, ματαίως ἀναμένουσαι περιπατητάς, καὶ μίαι ἐκκλησία ἡ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου συνεννοῖ ἐν κοινῇ προσευχῇ τὸν ἄρρενα μετὰ τοῦ θήλειως πληθυσμοῦ.

"Ἴσως θ' ἀπορήσῃ τις ὅτι εἰς τὸσον πληθυσμὸν μίαι καὶ μόνη ἐκκλησία ἄρκει. Εἶχεν ὅμως ἡ πόλις ἐκκλησίας πολλὰς κειμένας νῦν εἰς ἐρείπια, μίαι δὲ τούτων, ἡ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, μεγάλη καὶ ἀξιόλογος, πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀπετεφρώθη, ἐνός ἀνημμένου κηρίου παραπεσόντος

κατὰ τινὰ σφοδρὸν διαπληκτισμὸν τῶν πατέρων τῆς ἐνορίας περὶ τὴν διανομὴν τῶν προσφορῶν.

Ἡ Ναύπακτος οὐδέποτε ὑπῆρξε πόλις σπουδαία καὶ ἀξιόλογος εἴτε διὰ τοὺς κατοίκους εἴτε διὰ τὰς δημοσίας οἰκοδομὰς τῆς. Μόνον ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς χρόνους εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς οἱ Δωριεῖς ἐναυπήγησαν τὰ πλοῖά των καὶ ὄρμησαν εἰς τὴν ἔναντι ξηρᾶν, ὅπως σήμερον ἀπ' αὐτῆς διασπείρονται εἰς ὄλον τὸν κόσμον οἱ διακοιναραῖοι. Ἄν ἐδόθη προσοχὴ τις εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν ἱστορικῶν συνέβη τούτο διὰ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα μὲ τὸ ὅποιον ἐποτίσθη ἐπὶ αἰῶνας. Διὰ τὴν ἱστορίαν ἡ Ναύπακτος εἶνε τῶ ὄντι ἄψυχος Ζίγγις Χάν ἡ Ταμερλάνος. Ἀπ' ἧς ἡμέρας συνέστη ἡ πόλις μέχρι τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς διάφοροι στρατοὶ ἦλθον καὶ κατεσφαγήσαν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς. Δωριεῖς καὶ Μεσσήνιοι καὶ Αἰτωλοὶ· εἶτα Ῥωμαῖοι· εἶτα Βυζαντινοὶ· καὶ εἶτα χιλιάρμοι στόλοι Τούρκων καὶ Ἐνετῶν διηυλάκωσαν τὸν κόλπον τῆς, διεκδικοῦντες τὴν κατοχὴν τῆς, φοβεραὶ φαλαγγες ἀνήλθον καὶ κατασυνετριβήσαν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῆς.

Ἦτο λίαν πρόσφορος ἡ τοποθεσία καὶ ὁ κατοχος αὐτῆς ἦτο καὶ κύριος ὄλου τοῦ Κρισσαίου κόλπου. Τούτο μόνον. Τὰ κτίσματά τῆς ὅμως ἦσαν ἐλάχιστα καὶ μηδαμινά. Οἱ ἀρχαῖοι Λοκοροὶ δὲν ἦσαν φαίνεται καλλισητότεροι τῶν σημερινῶν Κραβαριτῶν, ὅτινες ὑπὸ τὸν νόον τοῦ θεοῦ εἶχον μέχρι πρὸ μικροῦ τὰ σφαγεῖα τῆς πόλεως. Εἶχον ἓνα νόον τοῦ Ποσειδῶνος παρὰ τὴν ἀκτὴν, τὴν θέσιν τοῦ ὁποῖου κατέλαβεν, ὡς λέγουσι, τὸ καὶ ἤδη ὑπάρχον τουρκικὸν τέμενος καὶ ἄγαλμα ὀρθιον ἐκ χαλκοῦ· ἱερὸν παρέκει τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα αὐτῆς ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ· ἕτερον ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καὶ τῆς Ἀφροδίτης σήλαιον, ὅπου πορευόμεναι αἱ γυναῖκες καὶ ἰδίως αἱ χῆραι ἐζήτουν παρὰ τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος ὑπανδρείαν.

Ἐκ τούτου ὅμως ὁ ξένος ἐκπλήσσεται εὐθὺς ἀκούων ὅτι ὀλίγον ἐξω τῆς πόλεως ὑπάρχει χωριδίον καλούμενον Ἀφροδίτη καὶ ἐντός τοῦ χωριδίου βρύσις καλουμένη Βρύσις τῆς Ἀγάπης. Καὶ τοῦ μὴ εὐφαντάστου ὁ νοῦς δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ συνδυάσῃ εὐθὺς τὰ ὀνόματα καὶ νὰ πλάσῃ ἄλυσιν μεταξὺ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Ἐγὼ τοῦλάχιστον τούτο ἔπαθον. Κ' ἐνῶ ὁ σύντροφός μου ὑπὸ καυστικώτατον ἦλιον ἤρχιζε τὸ ἔργον του καὶ ταυτοχρόνως τὴν στήλην τῶν ὕδαιπορικῶν ἐξόδων δι' ὧν θὰ ἐπεβαρνε τὸν προῦπολογισμὸν τοῦ Κρατούς—πάνυ εὐσυνηδέτως ἄλλως—ἐγὼ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἥλιον, ἀλλ' ὑπὸ ὑπὸ ἄλλοιως συνθήκας, ἐβαδίζον πρὸς τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Βρύσιν τῆς Ἀγάπης.

Εὐτυχῶς ἦτο σύντομος ὁ δρόμος. Μετὰ δέκα λεπτῶν πορείαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως, εἶδον παρὰ τὴν ἀκτὴν μεταξὺ δένδρων καὶ καλὰμων πυκνῶν ψηνομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον τὰς χορτώδεις στέγας 35—40 οἰκίσκων. Οὐδέποτε τὸ ἀφρόλευκον ὄνομα τῆς θεᾶς ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τόσης πτωχείας καὶ ῥυπαρότητος! Τέλματα εἰς τοὺς δρόμους, χοῖροι εἰς τὰ τέλματα· ψωραλέοι σκύλοι κυλιόμενοι ἐν νυσταγμῷ μεταξὺ ῥυπαρῶν παιδίων καὶ ὄναρια ὀμιληθὲν μετ' ἀνδρῶν δυσμόρφων καὶ κακωσώμων γυναικῶν, ἰδοὺ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ χωρίου. Μετὰ τοιαύτην ἐντύπωσιν, τοιαύτην οἰκτρὰν παραστάσιν τοῦ ἰνδάλματός μου, ἔσπευδα νὰ εὗρω τὴν Βρύσιν τῆς Ἀγάπης. Τὴν εἶδον μετ' ὀλίγα βήματα· εἶνε ταπεινὴ λιθόκτιστος βρύσις μὲ τρεῖς κρουνοὺς.

Περίξ ἐκτείνονται κῆποι μὲ ὀπωροφόρα δένδρα καὶ δασεῖς καλαμῶνας· σχῆνοι καὶ βράτοι κατέρχονται μέχρι τοῦ νεροῦ· ἡ σκιά καὶ ἡ δρόσος, ὁ φλοῖσθος τοῦ νεροῦ καὶ τὸ λάλημα τῶν πτηνῶν εἶνε τὰ πλούτη τῆς. Ἰσως προκαλεῖ τὴν ἀγάπην εἰς τὰς ψυχὰς σῶν χωρικῶν. Ἡρώτησα τὰς πλυνούσας ἐκεῖ γυναῖκας, ἀλλὰ καμμία δὲν ἤξευρε νὰ μοὶ εἴπῃ ποῦ ὀφείλεται τὸ ὠρσιον ὄνομα τῆς. Μόνον ἐντὸς τῆς πόλεως ἤκουσα τὴν πεζοτάτην παράδοσιν, βασιζομένην μᾶλλον εἰς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ λέγοντος παρὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ὅστις πῆν ἐξ αὐτῆς νερὸν ἀγαπᾷ τὸν τόπον.

Ἐγὼ ἔπια νερὸν ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἠγάπησα τὸν τόπον.

^{Ἐπιταὶ συνέχεια}

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἐν τὸν ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΟΥΣ

ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟ

Τὸ πλούσιο χέρι ἀπόκρουθα μὲ δῶρα συχναπλώνεις,
 Ἄλλ' ὡς ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ βοηθᾷς τὸ μέρος τοῦτο.
 Καὶ τόσο βιὸν χαρίζοντας, λαμπρὰ ξεφανερώνεις
 Ποῦ τῆς ψυχῆς σου ὁ θησαυρὸς περνάει τὸν ἄλλο πλοῦτο.
 Ὡς μὲ ταῖς δύο σου δύναμεις ἐδῶ ἔς τὴν ἔρημν χώρα.
 Ποῦ ἡ στάχτη ἀκόμα εἶναι ζεστὴ καὶ κᾶπου ἡ γῆ καπνίζει.
 Τὸ πλούσιο δένδρον τῆς ζωῆς ξαναβλασταίνει τώρα,
 Μέσ' ἔς ταῖς καρδιαῖς ποῦ κἀκαν ἡ εὐγνωμοσύνη ἀνθίζει.

Σὰν τὸ Μαγιάπριλο καὶ αὐτὴ νὰ ἠμπόρειε με τ' ἀέρι
 Μακρὰ τὴ μυρωδάτη τῆς πνοῆ νὰ προβοδύση,
 Καί, μόλις ἄρωμα γλυκὸ ἔς ἐσένα πρωτοφέρῃ.
 Στὸν τόπον ποῦ σὲ χαίρεται τὰ πάντα νὰ γιομίσῃ!

Ἐρχεσαι σύ:—χαρούμενα βροντᾷει τὸ περιγιάλι·
 Πόθος κρυφὸς ἀπὸ βαθυὰ ε' τὰ χεῖλη μας πετιέται.
 Ἰδοὺ, σβυστήκαν ἡ φωτιαῖς, ἀλλὰ ξανοίγεις ἄλλη.
 Ποῦναι ἀπὸ χρόνια μέσα μας, καὶ ποῦ ποτὲ δὲ σβύεται.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 214

Πῶς! ὁ Γιαγκῆς ἐκεῖνος ἐτόλμησε νὰ βεβαιώσῃ ὅτι θὰ φθάσῃ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον! ὅτι θὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐκεῖ ὅπου οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἄνθρωπος εἶχε κατορθώσῃ νὰ πατήσῃ! ὅτι θὰ στήσῃ τὴν σημερινὰν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ τοῦ μόνου σημείου τῆς γηίνης σφαίρας, ὅπερ μένει αἰωνίως ἀκίνητον, ἐνῶ τὰ λοιπὰ ὅλα παραφέρονται ὑπὸ τῆς ἡμερησίας περὶ τὸν ἄξονά τῆς κινήσεως τῆς Γῆς!

Οἱ γελοιογράφοι λοιπὸν ἐπελήφθησαν μετὰ ζήσεως τοῦ ἔργου των.

Εἰς τὰς προθήκας τῶν κυριωτέρων βιβλιοπωλείων καὶ τῶν περιπτερῶν τῶν μεγάλων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας — τῆς κατ' ἐξοχὴν ἐλευθέρας ταύτης χώρας — ἐξετίθεντο εἰκόνες καὶ σκαριφήματα παριστῶντα τὸν πρόεδρον Βαρβικῶν διὰ παραδοξοτάτου τρόπου ἀποπειρώμενον νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Πόλον.

Καὶ ἐν ἄλλῃ μὲν ἀπεικονίζοντο ὁ τολμητικὸς Ἀμερικανὸς μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου κρατοῦντες σκαπάνην ἀνὰ χεῖρας καὶ ἀνορύσσοντες ἀπὸ τῶν πρώτων παγοθούων μέχρι τῆς 90 μοίρας Βορείου πλάτους ὑπεβρύχιον σήραγγα, τῆς ὁποίας τὸ ἕτερον στόμιον εὕρισκετο ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἄκρου αὐτοῦ τοῦ ἄξονος τῆς γῆς.

Ἐν ἄλλῃ δ' ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικῶν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ I. T. Μαστωνος — ὅστις ἐξωγραφίζετο ἀπαράλλακτος — καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ, κητήρχετο δι' ἀεροστάτου ἐπὶ τοῦ πολυποθήτου ἐκείνου τόπου καὶ μετὰ φοβερὰς περιπετειᾶς καὶ μυρίους κινδύνους οἱ τρεῖς οὗτοι κατέκταν τέλος τεμαχίον γαιάνθηρακος.. βάρους ἡμισείας λίτρας, τὸ μόνον ὅπερ περιεῖχον οἱ περίφημοι ἀνθρωπῶνες τῶν πολιτικῶν χωρῶν...

Ἀλλὰ τὰ σκώμματα τῶν γελοιογράφων πλὴν τοῦ προέδρου, οὐδὲ τοῦ I. T. Μαστωνος ἐφείδοντο. Ἐν τινὶ φύλλῳ τῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος τοῦ Λονδίνου *Punch*, ἀπεικονίζετο ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου συρόμενος ὑπὸ τῆς ἐλξεως τοῦ μαγνητικοῦ Πόλου καὶ προσκολλώμενος εἰτα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ μεταλλικοῦ του ἀγκίστρου.

Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι ἕνεκα τοῦ παραφόρου χαρακτήρος αὐτοῦ ὁ διάσημος μαθηματικὸς ἀντὶ νὰ γελάσῃ, ἠγανάκτησε τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἀστείότητα ταύτην, σατυρίζουσαν σωματικὸν του ἐλάττωμα. Περιττὸν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὴν δικαίαν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν ἀπρεπῆ γελοιογραφίαν συνεμερίσθη ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

Ἄλλη γελοιογραφία δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ Μαγικῷ φανῶ τῶν Βρυξελλῶν ἀπεικόνιζε τὸν Ἴμπεϋ Βαρβικῶν καὶ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐταιρίας ἐργαζομένων ἐν μέσῳ φλογῶν, ὡς σαλαμάνδρας. Πρὸς τῆξιν τῶν παγῶν τοῦ Παλαιοκρυσταλλικοῦ ὠκεανοῦ, εἶχον οὗτοι συλλαβῆ τὴν ἰδέαν νὰ χύσωσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του ὀλόκληρον θάλασσαν οἰνοπνεύματος, νὰ ἀναφλέξωσιν εἰτα αὐτὸ καὶ νὰ μεταβάλωσιν οὕτω τὴν πολικὴν λεκάνην εἰς ἀπέραντον δοχεῖον πορταίου. Παίζων δὲ ὁ Βέλγος γελοιογράφος μὲ τὴν λέξιν ταύτην, ὑπερηκόντισε τὰ ὄρια τῆς εὐπρεπειᾶς ἀπεικονίσας τὸν πρόεδρον τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ὑπὸ μορφήν γελοίου *καραγκιόζη*. (1) »

Πασῶν ὅμως τῶν γελοιογραφιῶν τούτων ἐπιτυχεστάτη ἦτο ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ γαλλικῇ ἐφημερίδι *Σαριβαρι*, ἔργον τῆς γραφίδος τοῦ ζωγράφου Στόπ· ἐντὸς κοιλίας φαλαίνης ἀναπαυτικώτατα διεσκευασμένης, ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικῶν καὶ ὁ I. T. Μαστων καθήμενοι πρὸ τραπέζης ἐπαίζον ζατρίκιον, ἀναμένοντες τὸν αἴσιον κατάπλουν αὐτῶν εἰς τὸν λιμένα. Νέοι Ἴωνᾶ δὲν ἐδίστασαν νὰ καταποθῶσιν ὑπὸ τεραστίου κύτους ὅπως διὰ τῆς καινοφανοῦς ταύτης κινητηρίου μηχανῆς διέλθωσιν ὑποκάτω τῶν παγοθούων καὶ φθάσωσιν εἰς τὸν ἀπρόσιτον Πόλον τῆς Γῆς.

Τὸν ἀπαθῆ διευθυντὴν τῆς νέας Ἐταιρίας, κατὰ βάθος, σχεδὸν οὐδόλως ἐτάρασεν ἡ τοιαύτη ἀκολασία τοῦ καλάμου καὶ τῆς γραφίδος. Ἀδιαφορῶν οὗτος πρὸς ὅσα τοῦ ἔγραφον ἢ τοῦ ἔψαλλον, ἢ τοῦ παρῶδου ἢ τοῦ ἐγελοιογράφου, ἐξηκολούθει ἀταράχως τὸ ἔργον του.

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἡ ἐταιρία εὐθὺς ὡς ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πολιτικῶν χωρῶν, ἐκ τῶν προτέρων ἐκχωρηθειῶν αὐτῇ ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδικῆς Κυβερνήσεως, καὶ προσκήρυξε δημοσίαν ἐγγραφὴν μετοχῶν διὰ ποσὸν δέκα πέντε ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Ἐκάστη δὲ μετοχὴ ἦτο ἑκατὸν δολλαρίων, καταβλητέων εἰς μίαν καὶ μόνην δόσιν. Τοσαύτην δὲ ἐμπιστοσύνην ἐνέπνεεν ἡ ἐταιρικὴ ἐπωνυμία *Βαρβικῶν* καὶ *Σα*, ὥστε ἄθροοι ἔσπευσαν νὰ ἐγγραφῶσιν οἱ μέτοχοι ὀφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι σχεδὸν πάντες ἦσαν πολῖται τῶν τεσσαράκοντα τεσσάρων πολιτειῶν τῆς Ὁμοσπονδίας.

« Τόσον τὸ καλῆτερον, ἔλεγον οἱ θιασῶται τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς* τοῦ *Β. Πόλου* ἐταιρίας. Τὸ ἔργον θ' εἶναι ἑκραιφνῶς Ἀμερικανικόν. »

(1) Ἀγγλιστὴ λέξις *punch* σημαίνει καὶ τὸν *καραγκιόζη*.

Καθόλου δὲ τὰ ἐχέγγυα ἄτινα παρῆχεν ἡ εταιρία *Barbican* καὶ Σα ἦσαν τόσον ἀσφαλῆ, οἱ δὲ κερδοσκοποὶ, ἀδικαίως παραδεχόμενοι καὶ τὴν ὑπαρξὴν γαιανθράκων εἰς τὸν Βόρειον πόλον καὶ τὸ δυνατόν τῆς ἐκμεταλλεύσεώς των, μετὰ τσακῦτης ἐπιμονῆς ἐπίστευον εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν βιομηχανικῶν ὑποσχέσεων τῆς νέας εταιρίας, ὥστε τὸ μετοχικὸν κεφάλαιόν τῆς ἐκαλύφθη τρίς.

Ὅθεν ἐδέησεν αἱ γενόμεναι ἐγγραφικὴ νὰ ἐλαττωθῶσι κατὰ δύο τρίτα, τὴν δὲ 16 Δεκεμβρίου τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς εταιρίας, ἐκ δέκα πέντε ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ὀριστικῶς κατετέθη εἰς τὰ ταμεία τῆς.

Σ'

Ὅπου τηλεφωνικὴ συνδιάλεξις τοῦ I. T. Μάστωνος καὶ τῆς Εὐαγγελίας Σκόρβιτ διακόπτεται αἰφνιδίως.

Ὁ πρόεδρος *Barbican* ἔχει μόνον ἐθεβαίωσεν ὅτι θὰ ἐπιτύγχανε τοῦ σκοποῦ του — διὰ δὲ τῶν κεφαλαίων ἄτινα διέθετε νῦν θὰ κατενίκα πᾶν πρόσκομμα — ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ ἐπικαλεσθῆ τὰ ξένα κεφάλαια, ἂν δὲν ἦτο πεπεισμένος περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

Ὁ τὰ πάντα τολμῶν ἄνθρωπος ἔμελλε τέλος νὰ κατακτήσῃ τὸν Βόρειον πόλον!

Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ὁ πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον τῆς νέας Ἐταιρίας εἶχον ἐξεύρη τὸν τρόπον δι' οὗ θὰ ἐπιτύγχανον ἐκεῖ ὅπου τόσοι ἄλλοι πρὸ αὐτῶν εἶχον ναυαγήσῃ θὰ κατάρθουν δι' οὗ καὶ δὲν εἶχον κατορθώσῃ οὔτε οἱ Φραγκλῖνοι οὔτε οἱ Κάνε, οὔτε οἱ Δελόγι, οὔτε οἱ Νάρες, οὔτε οἱ Γρήλυ. Ἐμελλον νὰ ὑπερβῶσιν τὴν ὀρθοκροστὴν τετάρτην μοῖραν καὶ νὰ λάβωσι κατοχὴν τοῦ παρ' αὐτῶν ἐπὶ δημοπρασίας ἀγορασθέντος εὐρέως τμήματος τῆς γῆς προσθέντες οὕτω εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν σημαίαν τὸν τεσσαρακοστὸν πέμπτον ἀστὴρα τῆς τεσσαρακοστῆς πέμπτης πολιτείας, ἧτις ἔμελλε νὰ προσακτηθῆ εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ὁμοσπονδίαν.

Καὶ ὅμως ἦτο τοῦτο ἀληθέςτατον, τὸν δὲ πρακτικόν, λογικόν, καὶ ἀνεπίδεκτον ἀμυθητήσεως τρόπον πρὸς κατακτησὴν τοῦ Βορείου Πόλου — τρόπον ὅσον ἐνδέχεται ἀπλούστατον — ἐπενόησεν ὁ I. T. Μάστων. Ἐκ τοῦ ἐγκεφαλοῦ ἐκείνου, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεκικῶντο αἱ ἰδέαι ἐντός ἐγκεφαλικῆς ὕλης ἐν διηνεκεί ὄρασμα διατελούσης, ἀπέρρευσε τὸ σχέδιον τῆς μεγάλης γεωγραφικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐπιτυχούς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ.

Δὲν κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἦτο ἐξοχος μαθηματικός δι' αὐτὸν ἀπλοῦν παίγιον ἦτο ἡ λύσις τῶν περιπλοκωτάτων μαθηματικῶν προβλημάτων. Περιεφρόνει πᾶσαν δυσκο-

λίαν, παρουσιαζομένην ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῶν μεγεθῶν, ἢτοι τῇ ἀλγεβρᾷ, καὶ ἐν τῇ τέχνῃ τῶν ἀριθμῶν, δηλονότι τῇ ἀριθμητικῇ. Καὶ ἦτο περιέργου ἀληθῶς θέαμα νὰ τὸν βλέπετε πῶς ἐχειρίζετο τὰ ἀλγεβρικὰ σημεῖα, τὰ τε παριστῶντα ποσότητας ἢ μεγέθη, οἷα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου, καὶ τὰ ἐμφαινόμενα τὰς σχέσεις τῶν ποσοτήτων πρὸς ἀλλήλας καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν πράξεις, οἷα αἱ πολυειδῶς διασταυρούμεναι ἢ συνδυαζόμεναι γραμμῆ.

Οἱ συντελεσταί, οἱ ἐκθέται, αἱ δεικται, αἱ ρίζαι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀλγεβρικῆς γλώσσης σύμβολα περιεδινούντο ὑπὸ τὴν γραφίδα τοῦ ἢ μᾶλλον ὑπὸ τὸ τεμάχιον τῆς κιωλίας ὅπερ ἐσφάδαζεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀναπληροῦντος τὴν χεῖρά του σιδηροῦ ἀγκίστρου, διότι ἠρέσκετο νὰ ἐργάζεται ἐπὶ τοῦ μαύρου πίνακος. Ἐνώπιον δὲ τῆς ἐκ δέκα τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφανείας αὐτοῦ — ἐπὶ μικροτέρου πίνακος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῆ — ἀφίετο ἀκατάσχετος εἰς τὸ βεῦμα τῶν ἀλγεβρικῶν τοῦ ὄραμα. Δὲν ἦσαν δὲ μικροσκοπικὰ τὰ ψηφία, τῶν ὁποίων ἔκαμνε χρῆσιν εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς του τὸναντίον! ἦσαν ψηφία ποικιλόμορφα, τεράστια τὸ μέγεθος, διὰ χειρὸς παραφόρου χαρασσόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος. Τὰ 2 καὶ τὰ 3 αὐτοῦ ἐστρογγυλοῦντο ὡς χαρτινα πετεινάρια, τὰ 7 διεγράφοντο ὡς ἀγγωνικὴ ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ὁ κατάδικος ἔλειπε, τὰ 8 ἐκυρτοῦντο ὡς μεγάλα διόπτρα, τὰ δὲ 6 καὶ τὰ 9 ἀπέληγον εἰς ἀτελευτήτους οὐράς.

Τὰ δὲ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου διὰ τῶν ὑποίων κατέστρωνε τοὺς τύπους του, τὰ μὲν πρῶτα στοιχεῖα α, β, γ, παριστῶντα τὰς γνωστάς ἢ δεδομένας ποσότητας, τὰ δὲ τελευταῖα χ, ψ, ω, τὰς ἀγνώστους ἢ προσδιοριστέας, ὅποσον εὐκρινῶς ἐγράφοντο, παχέα καὶ ἄνευ λεπτογραμμῶν, ἰδίως δὲ τὰ χ καὶ τὰ ψ διεσταύρουσαν ἀγέρως τὰς γραμμὰς αὐτῶν. Τῶν ἄλλων δ' ἐλληνικῶν στοιχείων, τοῦ π καὶ τοῦ λ καὶ τοῦ δ, τὸ περιγράμμα ἦτο τόσον μεγαλοπρεπές, ὥστε θὰ τὸ ἐθεώρουν καύχημά των ἂν οὕτω τὰ ἔγραφον καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρχιμήδης καὶ αὐτὸς ὁ Εὐκλείδης.

Τὰ δὲ σημεῖα ἄτινα καθαρὰ καὶ ἀκηλιδωτὸς κιωλία ἐχάραττεν ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἦσαν ἀπαρμιλλὰ. Τὰ + εἰδείκνυον εὐκρινέστατα ὅτι ἐσημαίνον τὴν πρόσθεσιν δύο ποσοτήτων — ἦσαν μὲν ταπεινότερα, ὡς σημαίνοντα ἀφαίρεσιν, ἀλλ' ὅμως ἀρκούντως εὐπρόσωπα τὰ X ὠροῦντο ὡς ἀναποδοὶ σταυροὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τὰ = μὲ τὰς ἀκριβῶς ἰσομεγέθεις γραμμὰς των εἰδείκνυον ἀληθῶς ὅτι ὁ I. T. Μάστων ἦτο πολίτης τοῦ κράτους, ἐνῶ ἡ ἰσότης δὲν εἶναι ἀπλοῦς τύπος, τουλάχιστον μεταξὺ τῶν λευκῶν. Τὴν αὐτὴν μεγαλοπρεπῆσαν σχήματος ἐπαρουσίαζον τὰ <, τὰ >, τὰ Σ, δια-

γραφόμενα διὰ γραμμῶν ἐκτάκτων διαστάσεων. Ἀληθῆς ὅμως θρίαμβός του ἦτο τὸ σημεῖον V παραστατικὸν τῆς ρίζης ἀριθμοῦ τινος ἢ ποσότητος: ὅτι δὲ συνεπλήρου αὐτὸ διὰ τῆς ὀριζοντίας γραμμῆς ἀνωθεν ὑπὸ τοιοῦτον τύπον:

ἐφαίνετο ὅτι ὁ δεικτής βραχίων, ὑπερβίων τὰ ὄρια τοῦ πίνακος, ἠπείλει νὰ καθυποτάξῃ ὀλοκληρον τὸν κόσμον εἰς τὰς μηχανικὰς τοῦ Μάστωνος ἀξιώσεις.

Καὶ μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι ἡ μαθηματικὴ οὐδυνία τοῦ I. T. Μάστωνος περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν στοιχειώδη ἀλγεβραν. Οὔτε ὁ διαφορικός, οὔτε ὁ ὀλοκληρωτικός λογισμός, οὔτε ὁ λογισμὸς τῶν διαφορῶν τῷ ἦσαν ἄγνωστα, δι' ἀσφαλούς δὲ χειρὸς ἐχάραττε τὸ περίφημον ἐκεῖνο σημεῖον τῆς ὀλοκληρώσεως, τὸ ἐν τῇ ἀπλότητί του καταπληκτικόν τοῦτο γράμμα:

σημεῖον συναρτήσεως ἀπειρίας στοιχείων ἀπειροστών!

Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μὲ τὸ γράμμα Σ παριστῶν ἄθροισμα ὀρισμένου ἀριθμοῦ στοιχείων ὀρισμένων, μὲ τὸ σημεῖον ∞ διὰ τοῦ ὁποίου οἱ μαθηματικοὶ δηλοῦσι τὸ ἄπειρον, καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα μυστηριώδη σύμβολα τῶν ὁποίων ποιεῖται χρῆσιν ἡ ἀκατάληπτος εἰς τοὺς κοινούς τῶν βροτῶν μαθηματικῇ γλώσσῃ.

Ἐνὶ λόγῳ ὁ ἔκτακτος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἦτο ἰκανὸς ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῶν ὑψίστων ἀκρωρειῶν τῶν ὑψηλῶν μαθηματικῶν.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ I. T. Μάστων. Καὶ τούτου ἕνεκα οἱ συνεταῖροί του ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν, ὡς ἀνελάμβανε τὴν λύσιν τῶν τερατωδεστάτων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα προέβαλλον οἱ τολμηροὶ ἐγκέφαλοι των! Καὶ τούτου ἕνεκα ὁ Τηλεβολικός Σύλλογος εἰς αὐτόν ἀνέθεσεν ἄλλοτε νὰ καταρτίσῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅσοι ἀπητοῦντο διὰ τὴν ἐξακόντισιν βλήματος ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν σελήνην! Τούτου ἕνεκα τέλος ἡ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ, ἐκθεβακχευμένη ἐκ τῆς δόξης του, ἠσθάνετο πρὸς αὐτόν θαυμασμόν, προσεγγίζοντα πρὸς τὸν ἔρωτα!

Ἄλλως δ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει, δηλονότι τῇ λύσει τοῦ περὶ κατακτήσεως τοῦ βορείου Πόλου προβλήματος, ὁ I. T. Μάστων δὲν ἦτο ἀνάγκη ν' ἀνυψωθῆ εἰς τὰς αἰθερίας σφαίρας τῆς ἀναλύσεως. Πρὸς τοῦτο ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, μόνον πρόβλημα μηχανικῆς εἶχε νὰ λύσῃ, πρόβλημα πολὺπλοκὸν ἀναμφιβόλως καὶ μέλλον ν' ἀπαιτήσῃ τὴν χρῆσιν εὐφυῶν καὶ νέων ἴσως τύπων, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἡ λύσις δὲν ἦτο εἰς αὐτόν δύσκολος.

Καὶ! ἠδύνατο ἀπολύτως νὰ ἐμπιστευθῶσιν

εἰς τὸν I. T. Μάστων, καίτοι ἐξ ἐλαχίστου σφάλματος ἐκινδύνευον νὰ ζημιωθῶσιν ἑκατομμύρια. Ἀλλ' ὁ I. T. Μάστων οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς του, ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἀκόμῃ ἡλικίας, ὅτε ἤρχιζε ν' ἀσκήται εἰς τὰς πρώτας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, εἶχε διαπράξει λογιστικὸν σφάλμα οὐδ' ἐνὸς χιλιοστοῦ τοῦ μικροῦ (1), ὡς ἀκίς οἱ ὑπολογισμοὶ του ἀνεφέροντο εἰς καταμετρήσεις ἐπιφανειῶν. Ἄν δὲ ποτε κατὰ ἐν εἰκοστὸν δεκατημορίου ἤθελε σφάλῃ, δὲν θὰ ἐδίσταζε ν' ἀνατινάξῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸ γουταπέρινον κρᾶνιον του.

Ἦτο ἀνάγκη νὰ γείνη ἀκριβῆς λόγος περὶ τῆς ἐξειδικιασμένης ταύτης ἰκανότητος τοῦ I. T. Μάστωνος. Νῦν δὲ προκειμένου νὰ ἐπιδείξωμεν αὐτὴν ἐν ἐνεργείᾳ, ἀπαραίτητον κρίνομεν ν' ἀναδράμωμεν ἐβδομάδας τινὰς πρὸς τὸ παρελθόν.

Ἐνα μῆνα περίπου πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν δύο Κόσμων διακηρύξεως, εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὸν I. T. Μάστων νὰ καταστρώσῃ εἰς ἀριθμοὺς τὰ διάφορα στοιχεῖα τοῦ σχεδίου, οὕτινος τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα εἶχεν αὐτὸς ὑποδείξῃ εἰς τοὺς συναδέλφους του.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ I. T. Μάστων κατόκει εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 179 οἰκημα τῆς ὁδοῦ Φραγκλίνου, μιᾶς τῶν ἡσυχωτάτων ὁδῶν τῆς Βαλτιμόρης, μακρὰν τῆς ἀγορᾶς, πρὸς ἣν οὐδὲν εἶχε κοινὸν καὶ τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους, ὃν ἀπηχθάνετο.

Ἐκεῖ, ἐντός ἀπερίττου οἰκήματος, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Balistic* ἑπανδίας, μόνα εἰσοδήματα ἔχων τὴν σύνταξιν, ἣν ἐλάμβανεν ὡς ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὸν μισθὸν του ὡς γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ἔζη μόνος ὑπηρετούμενος ὑπὸ τοῦ μαύρου τοῦ Φάιρ ἦτοι Φωτιά. Ὁ μαύρος οὗτος τοῦ ὁποίου τὸ ἐπώνυμον ἦτο προσφυσέστατον εἰς θεράποντα πυροβολητοῦ, εἶχε θέσιν ἀνωτέρου ὑπηρετοῦ, ἦτο μᾶλλον ὡς στρατιώτης περιποιούμενος τὸν κύριόν του, ὡς θὰ περιποιεῖτο τὸ πυροβόλον του!

Ὁ I. T. Μάστων ἦτο ἄγαμος ἐκ πεποιθήσεως, φρονῶν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ ἀγάμου εἶνε ἡ μόνη ἀνεκτὴ ἀκόμῃ εἰς τὸν ἐπίγειον τοῦτον κόσμον. Γινώσκων δὲ τὴν σλαβικὴν παροιμίαν, ὅτι ἀπερισσότερα σέρνει μιὰ τρίχα γυναικὸς παρὰ δύο ζευγάρια βόιδα) ἐδυσπίστει εἰς τὸν γάμον.

Καὶ ὅμως αὐτὸς καὶ μόνος καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ὁ αἴτιος ὅτι διῆγε μονήρη βίον ἐν τῇ Βαλιστικῇ ἐπαύλει. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἤρκει ἐν μόνον νεῦμά του διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὴν μοναχικὴν ἀπομόνωσιν εἰς συντροφικὴν, καὶ νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν πενιχρὰν περιουσίαν του τὰ πλοῦτη

(1) Τὸ Μικρὸν εἶναι μέτρον ἐν χρήσει εἰς τὴν ὀπτικήν, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ χιλιοστὸν τῆς γραμμῆς.

έκατομμυριούχου. Δεν τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ἡ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ θά ἦτο εὐτυχής... Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν εἶχε τὸ εὐτύχημα νά.. Καί ἐφαίνετο βέβαιον ὅτι αἱ δύο ἐκεῖνα ὑπάρξεις αἱ τόσον ταιριασταί — κατὰ τὴν γνώμην μάλιστα τῆς εὐκισθήτου χήρας, — οὐδέποτε θά κατώρθουν νά συνδεθῶσι στενότερον.

Ἡ κατοικία τοῦ Ι.Τ. Μάστωνος ἦτο ὡς εἶπομεν ἀπλουστατή, συνισταμένη ἐξ ἑνὸς ἰσογείου μετὰ ἡλιακοῦ ἐστεγασμένου, καὶ ἑνὸς ὀρόφου ἄνωθεν τοῦ ἰσογείου. Τὸ δ' ἰσογειον ἀπετελεῖτο ἐκ μικρᾶς αἰθούσης καὶ ἐστιατορίου, ἐν προσαρτήματι δὲ πρὸς τὸν κῆπον ὑπῆρχε τὸ μαγειρεῖον καὶ τὸ ὄψοφυλάκιον. Τὸ δὲ ἀνώγειον ἀπετελεῖτο ἐκ κοιτῶνος ἔχοντος τὰ παράθυρα πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ γραφεῖου πρὸς τὸ μέρος τοῦ κήπου, ἀπροσίτου εἰς τοὺς ἐξωθεν θορύβους. Τὸ γραφεῖον τοῦτο ἦτο ἀληθῆς ἀνχωρητήριον ἐπιστήμονος καὶ σοφοῦ, ὅποιον θά ἐζήλευον ὁ Νεύτων ὁ Λαπλάς, ἢ ὁ Κωσῦ. Ἐντὸς τῶν τοίχων αὐτοῦ ὀπίσσω δὲν ἐλύθησαν σπουδαῖα μαθηματικά προβλήματα!

Ὅποσον δὲ διέφερον ἡ κατοικία αὕτη τοῦ μεγάρου τῆς μίστρας Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, ὕπερ μεγαλοπρεπῆς ὑψοῦτο ἐν τῇ πλουσίᾳ συνοικίᾳ τοῦ Νέου Ἄλδουσι! Εἶχε δὲ τὸ μέγαρον ἐκεῖνο πρόσοψιν μετ' ἐξωστῶν, κοσμουμένην διὰ τῶν ἰδιορρυθμῶν γλυφῶν, εἰς ἃς ἀσμενίζει ἡ ἀγγλοσαξονικὴ ἀρχιτεκτονική· κράμα οὖσα τοῦ γοθθικῶν τρόπου καὶ τοῦ τῆς ἀναγεννήσεως ἔνδον δ' αἰθούσας, πλουσίως ἐσκευασμένας, στοὰς ἐξαισίου μεγέθους, πινακοθήκην ἐν ἣ τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχον τὰ ἔργα Γάλλων ζωγράφων, κλιμακκᾶς μετὰ διπλᾶς περιστροφᾶς, πολυκρίθμον ὑπηρετικόν· εἶχε προσέτι στάβλους, ἀμαξοστάσια,

καὶ κῆπον μετὰ χλοεράς ἐκτάσεις καὶ ὑφίκομα δένδρα καὶ πίδακας. Τοῦ συνόλου δὲ τῶν ἀποτελούντων τὸ μέγαρον οἰκοδομημάτων, ἐδέσποζε πύργος εἰς οὐ τὴν κορυφὴν ἐκυμάτιζε τὸ κυανόχρυσον σῆμα τῶν Σκόρβιτ!

Τὸ ἐν τῷ Νέῳ Ἄλδουσι μέγαρον ἀπέειχε τῆς Βαλιστικῆς ἐπαύλεως τρία μίλλια, καὶ τρία σωστά μίλλια τοῦλάχιστον ἰδιαιτέρον ὄμμα

τηλεφωνικὸν σύμμα συνέδεε τὰς δύο κατοικίας, καὶ δι' αὐτοῦ συχνότατα ἀποκαθίστατο ἡ συγκοινωνία καὶ συνδιελέγοντο οἱ ἔνοικοι, οἵτινες δὲν ἐβλεπον μὲν ἀλλήλους, ἀλλ' ἠδύναντο ν' ἀκούωσι τὴν φωνὴν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Οὐδεὶς δὲ βεβαίως θ' ἀπορήσῃ μανθάνων, ὅτι συχνότερον ἢ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἐκάλεε τὸν Ι.Τ. Μάστωνα πρὸ τῆς τηλεφωνικῆς τῆς πλακῆς, ἢ ὁ Μάστων ἐκείνην πρὸ τῆς ἰδικῆς του. Ὁ δὲ Ι. Τ. Μάστων τότε οὐχὶ ἄνευ δυσθυμίας τινὸς καταλείπων τὸ ἔργον του προσήρχετο εἰς τὸ τηλέφωνον, ἐδέχετο ἕνα φιλικὸν χαιρετισμὸν, ἀπεκρίνετο δὲ διὰ γρυλλισμοῦ τοῦ ὁποῖου τοὺς ἠκιστα φιλόφρονας τόνους θά ἐμετρίαζεν ὅπωςδὴ

ποτε τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, καὶ εἶτα ἐπανήρχετο εἰς τὰ προβλήματα του.

Κατὰ τὴν 3 Ὀκτωβρίου λοιπόν, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν συνεζήτησαν διὰ τελευταίαν φορὰν τὰ τῆς ὑποθέσεως, ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀπεχωρίσθη τῶν συναδέλφων του διὰ νά ἐπιληρθῇ τοῦ ἔργου. Ἔργου σπουδαιότερου ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἀνέλαθεν, διότι ἐπρόκειτο νά ὑπολογίσῃ τοὺς μηχανικοὺς τρόπους, δι' ὧν θά καθίστατο προσιτὸς μὲν ὁ Βόρειος πόλος, δυνατὴ δ' ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὑπὸ τοὺς πάγους αὐτοῦ κρυμμένων κοιτασμάτων.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ὑπελόγησεν ὅτι ἐχρειάζετο

Ἐντὸς κοιτίας φαλαίνης ἔπαιζον ζατρίκιον (σελ. 229).

ὁκτώ ἡμέρας διὰ νά ἐκπληρώσῃ τὴν ἀπόρρητον ἐντολὴν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἡ ἐργασία ἦτο πολὺπλοκὸς ἄμα καὶ λεπτή, ἀπαιτοῦσα τὴν λύσιν δικυφῶν ἐξισώσεων ἀναγομένων εἰς τὴν μηχανικὴν, τὴν ἀναλυτικὴν γεωμετρίαν τῶν τριῶν δικυφῶν, τὴν πολικὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν τριγωνομετρίαν.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πάσης διαταραξέως συνεισηγήθη οὐδεὶς νά ἐπισκεφθῇ ἢ νά παρενοχλήσῃ τὸν γραμματεῖα τοῦ Τηλεβολικῆ Συλλόγου, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ. Τοῦτο βεβαίως ἐλύπησε μεγαλῶς τὴν μίστρας Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ, ἀλλ' ἐδέησε νά ὑποκύψῃ καὶ αὕτη εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην. Ὅθεν περὶ τὸ δειλινὸν ἔκαμεν εἰς τὸν Ι.Τ. Μάστωνα τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψιν, ἡμερῶν μετὰ τοῦ προέδρου Βαρβικαν, τοῦ λοχαγοῦ Νικόλ καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων, ἦτοι τοῦ ἀεικινήτου Βιλοῦ, τοῦ συνταγματάρχου Βλοῦσβερν, καὶ τοῦ ξυλόποδος Τόμ Χοῦντερ.

Ἐθὰ τὸ κατορθώσητε, φίλτατε Μάστων, τῷ εἶπεν ἀποχαιρετῶσα αὐτόν.

— Καὶ πρὸ παντῶν προσέξατε νά μὴν κάμετε κἀνὴν λάθος! προσέθηκε μειδιῶν ὁ πρόεδρος Βαρβικαν!

— Λάθος!... αὐτός!... ἀνέκραξεν ἡ μίστρας Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

— Ἄν ἔκαμε καὶ ὁ Θεὸς θέτων τοὺς νόμους τῆς οὐρανοῦ μηχανικῆς θά κάμω καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη μετριοφρόνως ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικῆ Συλλόγου.

Εἶτα μετὰ θερμᾶς χειραψίας τῶν φίλων του καὶ τινος στεναγμοῦ τῆς κ. Εὐαγγελίας Σκόρβιτ ἦτις, ἐκτὸς τῶν εὐχῶν περὶ τῆς ἐπιτυχίας, εὖρε

καιρὸν νά τῷ ψιθυρίσῃ καὶ τινὰς συστάσεις ὅπως μὴ καταβληθῇ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας, ἀπεχωρίσθησιν. Ἡ θύρα δὲ τῆς Βαλιστικῆς ἐπαύλεως ἐκλείσθη, καὶ ὁ Φωτιάς ἔλαβεν ἐπιτολὴν νά μὴ ἀνοίξῃ αὐτὴν εἰς κανένα, οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας.

Κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τῆς ἀπομονώσεώς του, ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐμελέτησε νοερῶς τὸ τεθὲν αὐτῷ πρόβλημα, χωρὶς νά λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν κιμωλίαν ἀνεγνώσεν ἐκ νέου συγγράμματά τινα ἀναφερόμενα εἰς τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἐμελλον νά χρησιμεύσωσιν ὡς βᾶσις τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ ἦτοι περὶ τῆς Γῆς, τοῦ ὄγκου αὐτῆς, τοῦ σχήματος, τοῦ εἰδικοῦ βάρους αὐτῆς καὶ τῶν περὶ τὸν ἄξονα καὶ τὸν ἥλιον κινήσεών τῆς.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν δεδομένων τούτων ἦσαν τὰ ἐπόμενα:

Σχήμα τῆς Γῆς: ἑλλειψοειδές, τοῦ ὁποῖου ἡ μεγαλύτερα ἀκτίς εἶνε 6, 377, 398 μέτρων, ἡ δὲ μικροτέρα 6, 356, 080 μέτρων, τοῦ ὅπερ

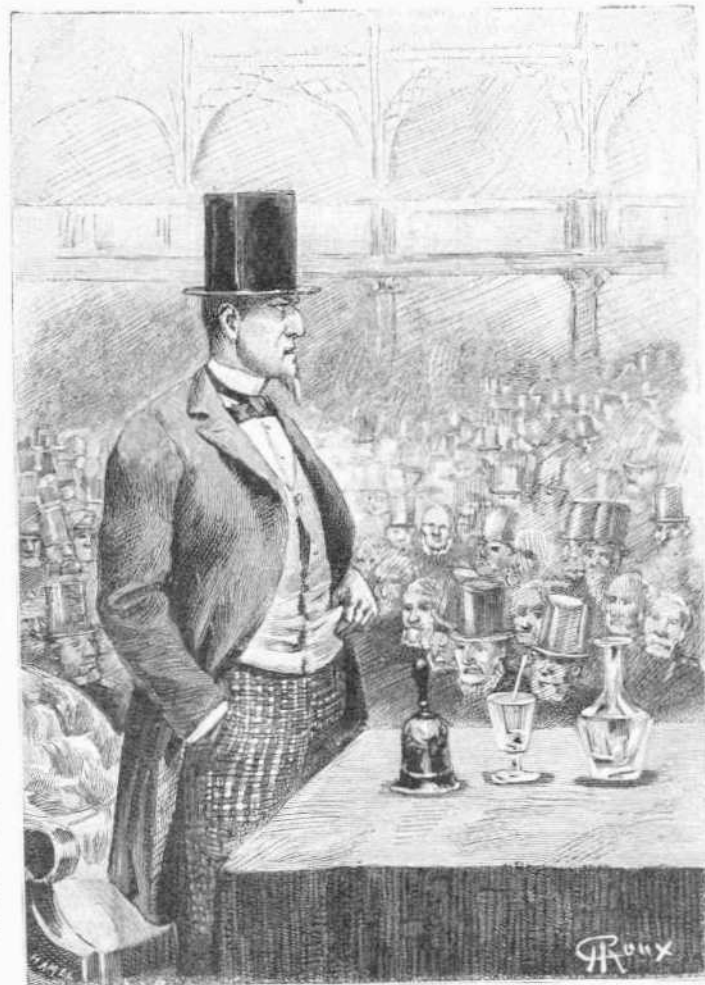
ἀποτελεῖ διαφορὰν μετὰ τῶν δύο ἀκτίνων ἐξ 21,318 μέτρων ἕνεκα τῆς εἰς τοὺς πόλους πίεσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Περιφέρεια τῆς Γῆς εἰς τὸν Ἰσημερινόν: 40, 000 χιλιόμετρα.

Ἐπιφάνεια τῆς Γῆς κατὰ προσέγγισιν 510 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα.

Ὅγκος τῆς Γῆς περὶ τὰ χίλια δισεκατομμύρια κυβικὰ χιλιόμετρα.

Εἰδικὸν βᾶρος τῆς Γῆς, σχεδὸν πενταπλάσιον τοῦ εἰδικοῦ βάρους τοῦ ὕδατος, ἦτοι ὀλίγον ἀνώτερον τοῦ ἀστρίου καὶ περίπου ἴσον πρὸς τὸ τοῦ ἰωδίου· ἐν ἄλλαις λέξεσι 5,480 χιλιόγραμμα

Ὁ πρόεδρος τοῦ Τηλεβολικῆ Συλλόγου ἀγαρούων.

μα δι' ἕκαστον κυβικόν μέτρον γῆς μέσου βάρους, ὑποτιθεμένου ὅτι ἠδύνατο νά ζυγισθῇ αὐτή κατὰ τεμάχια διαδοχικῶς φερόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον εὔρεν ὁ Κεβενδὶς διὰ πλάστιγγος ἐπινοηθείσης καὶ κατασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ Μίτσελ κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς τοῦ Βαϊλὺ τὸ εἰδικὸν βάρος τῆς γῆς εἶνε 5670 χιλιόμετρα κατὰ κυβικὸν μέτρον. Εἰς τὰ αὐτὰ πορίσματα κατέληξαν καὶ αἱ νεώτεροι ἐρευνᾶι τῶν Οὐίλσον, Κορνὺ, Βαίλλε κλπ.

Χρόνος τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς τῆς Γῆς, 365 ἡμέραι καὶ ἐν τέταρτον ἡμέρας, ἀποτελῶν τὸ ἡλιακὸν ἔτος ἢ ἀκριβεστέρων 365 ἡμέραι 6 ὥραι, 9 λεπτά, 10 δευτερόλεπτα καὶ 37 ἑκατοστὰ. Ἐκ τούτου ἐπιτεταί ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον μετὰ ταχύτητος 30,400 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον.

Διανυόμενον διάστημα ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ σημείων τῆς Γῆς κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῆς περὶ τὸν ἄξονά της: 463 μέτρα κατὰ δευτερολεπτον.

Αἱ δὲ ὑπὸ τοῦ I. T. Μάστωνος ληφθεῖσαι εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς του μονάδες μήκους, δυνάμεις, χρόνου καὶ γωνίας ἦσαν τὸ μέτρον, τὸ χιλιόγραμμον, τὸ δευτερόλεπτον καὶ ἡ κεντρικὴ γωνία ἣτις ὑποτείνει ἐντὸς κύκλου τόξον ἴσον πρὸς τὴν ἀκτίνα.

Τὴν 5 λοιπὸν Ὀκτωβρίου περὶ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν—προκειμένου περὶ ἔργου τόσον ἀξιωμακροῦτος, αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ εἶνε ἀναγκαῖαι. — Ὁ I. T. Μάστων ἀφοῦ ἐμελέτησε ἐμβριθῶς τὸ ζήτημα, ἐπέδωκε εἰς τὴν ἔγγραφον διατύπωσιν αὐτοῦ, λαβὼν ὡς ἀφετηρίαν αὐτὴν τὴν βᾶσιν τοῦ προβλήματος, δηλαδὴ τὸν ἀριθμὸν ὅστις παριστᾶ εἰς χιλιόμετρα τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς εἰς ἕνα τῶν μεγάλων αὐτῆς κύκλων, ἦτοι τὸν Ἰσημερινόν.

Ὁ μαυροπίναξ εὐρίσκειτο ἐκεῖ ἐστημένος ἐπὶ δρυίνου ὀκρίθαντος καὶ ἀπλέτως φωτιζόμενος ἐξ ἑνὸς τῶν πρὸς τὸν κῆπον παραθύρων. Μικρὰ τεμάχια κιμαλίας ἦσαν κατὰ τάξιν τοποθετημένα ἐπὶ τῆς προεξεχούσης κάτω τοῦ πίνακος σανίδος, ἡ δὲ πρὸς ἀπάλειψιν χρησιμεύων σπόγγος ἦτο πρόχειρος παρὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τοῦ μαθηματικοῦ τοῦ ὑποίου ἢ δεξιᾶ χεῖρ ἢ μᾶλλον τὸ πρόσθετον ἀγκίστρον ἐμελλε νά γραφῆ τὰ σχήματα, τοὺς τύπους καὶ τοὺς ἀριθμοὺς.

Ὁ I. T. Μάστων ἀφοῦ κατ' ἀρχὰς διέγραψεν ἐπὶ τοῦ πίνακος κυκλικὴν περιφέρειαν περιστῶσαν τὸν πλανήτην τῆς Γῆς μεθ' ὅλης τῆς ἀκριθείας τῶν καμπύλων γραμμῶν τῆς, καὶ διὰ γραμμῆς καθέτου ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Ἰσημερινοῦ παρέστησε τὸν ἄξονα αὐτῆς, ἐσημείωσεν ἔπειτα ἐπὶ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ γωνίας τοῦ πίνακος τὸν ἀριθμὸν.

40,000,000

ἐμφαίνοντα τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς εἰς μέτρα.

Τούτου δὲ γινομένου ἠτοιμάσθη νά ἐπιληφθῇ τῆς σειρᾶς τῶν ὑπολογισμῶν του.

Τὴν προσοχὴν του ὄλην ἔχων ἐστραμμένην εἰς τὴν ἐργασίαν του ταύτην δὲν εἶχε παρατηρήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαιρας ἐπαίσθητῶς μεταβληθείσαν κατὰ τὴν δεξιάν. Διότι πρὸ μιᾶς περίπου ὥρας ὁ καιρὸς ἐτρέπη εἰς θυελλώδη, καὶ προεμνηνέτο δεινὴ καταιγὶς ἐξ ἐκείνων τὰς ἠποίας προαισθάνονται ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ὄργανισμοῦ των, πάντα τὰ ἐν τῇ φύσει ὄντα. Πυκνὰ νέφη ἐν εἶδει λευκοφαίων τουλοπῶν συσσωρευμένων ἐπὶ σκοτεινοῦ βᾶθους, ἀνήρχοντο βαρέως ὑπεράνω τῆς πόλεως μακρυνοὶ δὲ μυκηθμοὶ ἀντήχουν εἰς τὰς κοιλοτήτας τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀπείρου. Ἀστραπαὶ τινες εἶχον ἦδη διαλάμψῃ εἰς τὸν οὐρανόν, τῆς δ' ἀτμοσφαιρας ἡ ἠλεκτρικὴ ἐντασις εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημείον.

Ὁ I. T. Μάστων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπησχολημένος οὐδὲν ἔβλεπεν, οὐδὲν ἤκουεν.

Αἶφνης ὅμως ταχέϊαι καὶ ἐπανειλημμέναι κρούσεις ἠλεκτρικοῦ κώδωνος ἐτάραξαν τὴν ἡσυχίαν τοῦ γραφείου.

— « Ὠραῖα! ἀνέκραζεν ὁ I. T. Μάστων ὅταν οἱ ὄχληροὶ δὲν ἤμποροῦν νά ἔμβουν ἀπὸ τὴν θύραν, ἔρχονται ἀπὸ τὸ τηλεφωνικὸν σύρμα! . . . λαμπρὰ ἐφεύρες εἰς δι' ὅσους ἐπιθυμοῦν νά μένουν ἡσυχοὶ! . . . Εἶναι βλέπω ἀνάγκη νά διακόψω τὸ ἠλεκτρικὸν βεῦμα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας μου! »

Καὶ προχωρῶν πρὸς τὸ τηλεφώνον:

— « Τί ἀγαπᾶτε; ἠρώτησεν.

— Νά με ἀκούσατέ διὰ μιᾶν στιγμὴν! ἀπάντησε φωνὴ γυναικεῖα

— Ποῖος εἶναι;

— Πῶς δὲν ἀνεγνωρίσατε τὴν φωνὴν μου, ἀγαπητὴ κύριε Μάστων; . . . Εἰμὶ ἐγώ. . . ἡ μίστρες Σκόρβιτ!

— Ἡ μίστρες Σκόρβιτ! . . . Μὰ δὲν θὰ με ἀφήσῃ λοιπὸν μιᾶν στιγμὴν ἡσυχον; »

Ἀλλὰ φρονίμως ποῶν, τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις—ἠκιστα βεβαίως φιλόφρονος πρὸς τὴν ἀξιεπικροτὸν χήραν—ἐψιθύρισε μακρὰν τῆς τηλεφωνικῆς πλακῶς, μὴ ἐπηρεασθείσης ἐξ αὐτῶν.

Εἶτα ὁ I. T. Μάστων ἐννοῶν ὅτι δὲν ἠδύνατο νά ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησιν διὰ μιᾶς τοῦλάχιστον εὐγενεοῦς φράσεως, ἐπανέλαθεν:

— « Α! σεῖς εἰσθε, μίστρες Σκόρβιτ;

— Ἐγὼ! ἀγαπητὴ κύριε Μάστων.

— Καὶ τί ἐπιθυμεῖτε;

— Νά σας προειδοποιήσω ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἐκτραγῆ σφοδρὰ καταιγὶς! . . .

— Ἐπειτα; Μήπως ἤμπορῶ νά τὴν ἐμποδίσω! . . .

— « Ὁχι ἀλλ' ἤθελα νά σας ἐρωτήσω ἂν ἐφροντίσατε νά κλείσετε τὰ παράθυρα. . . »

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσῃ τὴν φράσιν τῆς ταύτην, ὅτε ἠκούσθη βροντὴ τρομερὰ, προσομοιάζουσα πρὸς ἡχον ἀπεράντου σπρικοῦ ὑφάσματος σχιζομένου εἰς ἀπέραντον ἑκτασιν, ὁ κεραυνὸς ἔπεσε παρὰ τὴν Βασιλικὴν ἔκφυλιν, ὁ δὲ ἠλεκτρικὸς σπινθηρ φερόμενος διὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ σύρματος εἰσήλασεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ μαθηματικοῦ μεθ' ὁμοῦς αὐτόχρονα ἠλεκτρικῆς.

Ὁ I. T. Μάστων, ἐσκυμμένος ἐπὶ τῆς πλακῶς τοῦ τηλεφώνου, ἔλαβεν τὸ ισχυρότατον βολταϊκὸν βᾶπισμα, ἐξ ὅσων ποτὲ ἐπληξάν τὴν παρειὰν σοφοῦ καὶ εἶτα τοῦ σπινθηρὸς διεληθόντος διὰ τοῦ σιδηροῦ ἀγκίστρου τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἀνετρέπη

ὡς ἀπλόων χάρτινον ἄθυρμα καὶ προσέκρουσεν εἰς τὸν μαυροπίνακα σφενδονηθέντα εἰς μιᾶν γωνίαν τοῦ δωματίου. Ὁ κεραυνὸς μετὰ τοῦτο, ἐξεληθὼν διὰ τινος ἀδιοράτου ὑπὲς ὑαλοπίνακος, ἐπέπεσεν ἐπὶ μιᾶς ὑδρορροῆς, καὶ ἐξηφανίσθη ἐντὸς τοῦ ἰδάρους.

Ἐμβρόντητος κυριολεκτικῶς ὁ I. T. Μάστων ἀνηγέρθη, ἐψηλάφισεν τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματός του καὶ ἐβεβαίωθη ὅτι δὲν εἶχε πληγωθῆ. Μεθ' ὁ, διατηρῶν τὴν ἀταραξίαν του, ὡς ἤρμοζεν εἰς ἀρχαῖον σκοπευτὴν τῆς Κολομβιάδος, ἐτακτοποίησε τὰ τοῦ γραφείου του, ἐπανάθεσεν ἐπὶ τοῦ ὀκρίθαντος τὸν πίνακα, συνέλεξε τὰς διασκορπισθείσας χαμκὶ κιμαλίας καὶ ἐπανάλαβεν τὴν ἀποτομώτατα διακοπεῖσαν ἐργασίαν του.

(Jules Verne)

Ἐπειτα συνέχισεν

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΑ ΕΝΔΟΤΕΡΑ ΤΗΣ ΦΡΙΚΗΣ

Ἀξιοσημείωτοι ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλύψεις χρυσοῦ εἰς μέρη τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν παρῶρμησαν αὐτοὺς εἰς τὴν δραστηρίαν ἐξερεύνησιν τῶν πηλοσιχώρων, ἅτινα ἀκίμη εἶνε ἀσφαλῆ ἄστυλα τῶν μαύρων. Αἱ ἀγνωστοὶ αὐταὶ χῶραι συνορεύουσαι πρὸς τόπους, οἵτινες ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ, ἔχουσι μεγάλη φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ πόρους ἀρθύους, μόλις δὲ πρὸ ὀλίγου ἀρῶνισαν τοῦ περρωτισμένου κόσμου τὸ πρακτικὸν ἐνδιαφέρον. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν εἶνε βάρβαροι θυσιμένοι εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ δευσιδαιμονίαν. Ὅλιγοὶ φυλαὶ τούτων εἶνε φιλοπόλεμοι, αἱ πλεῖστα δὲ χειροῦθεις καὶ ἐπιδεικτικαὶ ἐξημερώσεως.

Μέχρις ἐπ' ἐσχάτων οἱ ὀλίγοι λευκοὶ—ἀτρόμητοι κυνηγοὶ καὶ τολμηροὶ ἔμποροι, οἵτινες εἰσέδυσαν εἰς τὰ βάθη τῶν ἀγνώστων τούτων ἐρήμων, ἐπανήλθον εἰς τὰς πεπολιτισμένας χῶρας λαμπρὰς ἐντυπώσεις ἀποκομίζοντες ἐκ τῆς κалλοντῆς καὶ τοῦ πλούτου αὐτῶν. Πολλοὺς κινδύνους ἀπήντησαν καὶ μεγάλας δυσχερείας ὑπέστησαν οἱ πλάνητες οὗτοι, οἵτινες ἦσαν καὶ οἱ μόνοι ἀφ' ὧν ἠδύνατο τις ν' ἀρυσθῇ πληροφορίας περὶ τῶν ἀποκρύφων τοῦ ἐσωτερικοῦ. Μεταξὺ τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ὑπερνήκησαν ἦσαν ἀμυώδεις ἐκτάσεις ἀνυδροὶ ὅπου αὐτοὶ τε καὶ τὰ κτήνη των σκληρῶς ἠσθάνθησαν τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὕδατος ἦσαν ἀκόμη ἡ μύξα τ σ ἰ τ σ η τῆς ὁποίας τὸ δῆγμα τόσον εἶνε εἰς τὰ κτήνη ὀλέθριον ὅσον καὶ τοῦ ὄρους κροταλίου εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἦσαν πεδιάδες πετρώδεις, φοβεροὶ λόφοι καὶ κοιλάδες ἀποπνεύουσαι μισματικὸν αἶρα. Ἀφοῦ ὅμως ἔληξεν αἱ δυσχερεῖς αὐτῶν ὁδοιπορία εὗρον χῶρας μὲ διαρκῆς ἔαρ, εὐφόρους τόπους τοσαύτης παραγωγικότητος ὅστε οἱ καρποὶ τῆς γῆς αὐαυ καλλιέργειας δρέπονται ἐν πάσῃ ἀφθονίᾳ ἀγέλας κτηνῶν περιερούμενας ἐπὶ τῶν χλοερῶν λειμώνων γιγαντιαία δάση, ποταμοὺς μὲ δικυγῆ ὕδατα πολυτίμα ἀγρια ζῶα καὶ πτηνὰ ἀγρίμα παντὸς εἶδους. Ἐρερον δὲ δείγματα παρθενικοῦ χρυσοῦ, κοσμήματα ἀγροικοῦ ἐργασίας,

ἐλεφαντόδοντας, δέρματα καὶ πτερὰ δι' ὧν ἐπεβεβαιούντο αἱ ἀφηγήσεις τῶν περιπετειῶν αὐτῶν.

Αἱ διηγήσεις των περὶ τῶν χωρῶν ἃς εἶχον ἰδῆ περιεῖχον καὶ τινος ἀρχαιολογικῆς εἰδήσεις μετὰ ζωηρότητος παρέστησαν τὰ ἔγχη ὀρυκτιῶν, τὰς πρὸς εὔρεσιν χρυσοῦ ἐκκαρὰς τῶν παρελθόντων αἰώνων, ὡς παράδειγμα τῶν μηχανικῶν γνώσεων τῶν ἀρχαίων, ὠμίλησαν περὶ μυστηριωδῶν σπηλαίων, ὅπου θησαυροὶ κεκρυμμένοι χρυσοῦ, πολυτίμων λίθων καὶ ἀρχαίων καλλιτεχνικῶν ἔργων ζηλοτύπως ἐφυλάττοντο περιέγραψαν μεγαλοπρεπῆ εἰρεπία, λείψανα παρελθόντος πολιτισμοῦ καὶ μεγαλείου. Ἀπεικόνισαν τοὺς ἰθαγενεῖς μεθ' ὅλης τῆς βαρβαρικῆς λαμπρότητος τῶν ἐκ δέρματος ζῶων στολῶν, μὲ ψέλλια χρυσαῖα καὶ ἀργυρᾶ, μ' ἐνώτια ἐξ ἀσυνήθων πολυτίμων λίθων μὲ βόσκαλα γλυπτὰ καὶ ἀσπίδας τὰ πρόσωπα καὶ σώματα αὐτῶν ἐξωγραφημένα καὶ ἀποτροπικῶς παραμεμρωμένα τὰ πᾶθη των ἐξεγεγυρόμενα ὑπὸ πολεμικῶν χερῶν, θριαμβευτικῶν ἡσμάτων καὶ ἀτάκτου βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ὑπὸ τὸ λευκάζον τῆς ἀφρικανικῆς σελήνης παραδιδόμενος εἰς ὄργια φρικώδη, ἐπαγωγὰ μὲν διὰ τὴν ἀσυνήθη αὐτῶν καὶ κωμικὴν παραδοξότητα, ἀλλ' ἀποτρόπαια διὰ τὴν ἀγρίαν αὐτῶν ὠμότητα. Ὅσον δὲ καὶ ἂν συνέδραμεν αὐτοὺς κατὰ τὰς ἀπεικονίσεις ταύτας ἢ φαντασίᾳ οὐχ' ἦτον ἐβασίζοντα ἐπὶ γεγονότων.

Ἡ ὑπαρξὶς φυσικῶν σπηλαίων τόσον συμμετρικῶν ὅστε ὁμοιάζουσι πρὸς ἔργα πεπαιραμένων μηχανικῶν ἐνέπνευσε τὴν θεωρίαν περὶ ἀρχαίων ἐργασιῶν πρὸς ἐξόρυξιν τῶν ὀρυκτῶν καὶ μετάλλων. Τινὰ τῶν σπηλαίων τούτων ἀδεισδύτων καὶ περιπλόκων ἕνεκα τοῦ ἐλικουδοῦς σχήματος αὐτῶν ἔχουσι στοὰς δι' ὧν εἰσέρχεται τις εἰς ἀπεράντους θαλάμους μὲ ὠραίους σταλακτίτας καὶ κοσμητικὰ ἐξαρτήματα κρεμμένα ἀπὸ τῶν ὀρορῶν αὐτῶν, αἵτινες εἶνε διάστικτοι ἐκ μυριάδων σπινθηροδύλων σταγόνων ὕδατος ἀπαστραπτουσῶν εἰς τὸ εὐμετάβλητον φῶς τῆς λαμπάδος. Τὰ δὲ ἀγαλαμῶδη σώματα τῶν ἐγχωρίων ὀδηγῶν διολισθαίνοντα

ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐπλήρωσαν τὴν ἐξαφθεῖσαν φαντασίαν διὰ κερδοσκοπικῶν ἐλπίδων περὶ κεκρυμμένων θησαυρῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων. Τὰ ἀποτελέσματα μεγάλων σεισμικῶν διαταράξεων, αἱ σκηνογραφικαὶ ἀπόψεις καταπεσόντων βράχων, αἱ ὑπερμεγέθεις σωρεῖται τεραστίων λίθων κατερριμμένων καὶ ἀποτελούντων φαντασιώδη σχήματα κατερρηγμένων τειχῶν, στύλων, καὶ ἀετωμάτων, ἀνεμνήσεις τῶν βικίων κλονισμῶν τῶν γεωλογικῶν αἰώνων, ἅτινα θεώμενα εἰς ἀποστάσεώς τινος φαίνονται ὡς λείψανα ὀγκωδῶν κτιρίων, ταχέως συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι εἶνε ἐρείπια ἀρχαίων οἰκοδομῶν.

Πλεῖστοι βασιλεῖς καὶ ἀρχηγοὶ τῶν μαύρων φυλῶν ὑποδεχόμενοι τοὺς λευκοὺς ἐδειξαν φιλοξενίαν ἄσωτον, φαιδρότητα ἀπειρόκαλον καὶ ἐπιδειξίεις βαρβαρικής πομπῆς καὶ λαμπρότητος. ἐν αἷς δύναται τις νὰ ἀνακαλύψῃ ἔγχρη ἀνατολικῆς μεγαλοπρεπειᾶς. Οἱ πολεμικοὶ χοροὶ τῶν, τ' ἄσμοτα, αἱ μαγεῖαι καὶ αἱ ἀλληγορικὰ τελεταί· τὰ ἄγρια κοσμήματα ἐκ δερμάτων, πετρῶν, κεράτων, τριχῶν καὶ ὀδόντων· αἱ δεισιδαμονίαι καὶ ὀμώτητες τῶν, αἱ ἐπιδεικνυόμεναι ἐν τῇ πίστει αὐτῶν πρὸς τὴν μαγεῖαν καὶ τὰς εἰς ζωτικὰ ἀποδοδόμενας ὑπερφυσικὰς δυνάμεις—μαρτυροῦσιν, ὅτι μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν ὑπάρχει κλίσις πρὸς τὴν ἐπίδειξιν καὶ εὐλαδῆς φόβος πρὸς τὸ ἄγνωστον καὶ τὸ μυστηριώδες.

Πλαστὴ μάχη μεταξὺ τῶν Ζουλοῦ εἶνε θεῆμα προξενούν ἰσχυράν ἐντύπωσιν. Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι εἶνε εὐσωμοὶ, μυώδεις, ἐλαστικοὶ καὶ λίαν γεγυμνασμένοι ἄνδρες. Αἱ τάξεις καὶ αἱ στοίχαι αὐτῶν ἀπηλλαγμένοι κοσμημάτων καὶ φορεμάτων κινούνται μετὰ χάριτος καὶ ἐλευθερίας. Οἱ ἀξίωματικοὶ αὐτῶν—ἀρχηγοὶ τε καὶ προϊστάμενοι—φέρουσι στεφάνους ἐκ πετρῶν στρουθοκαμήλου, ὑποτρέμοντας ἐλευθέρως εἰς πᾶσαν τοῦ σώματος κίνησιν· τὰ μέτωπά των περιστέφουσι λωρίδες δερμάτος τίγρεις ἀπ' ὧν καταβαίνουν κροσσοὶ ἐκ χονδροειδῶν τριχῶν· ἀπὸ δὲ τῶν τραχήλων καὶ ὤμων μέχρι τῶν γονάτων αὐτῶν τὰ σώματα τῶν καλύπτουσι οὐραὶ πιθήκων καὶ τίγρεων καὶ λωρίδες ἐκ πολυστίκτων δερμάτων, αἵτινες συνεστριμμένοι ὁμοῦ ἀποτελοῦσι ζώνας· αἱ ὄσφες αὐτῶν περιζώνονται διὰ κορμίων ἐκ χαίτης λέοντος καὶ τριχῶν δαμάλεως. Παρατασσόμενοι δὲ εἰς γραμμὴν αἱ ποικιλόχρωμοι αὐτῶν ἀσπίδες εἶνε τὸσον συμπεπικνωμένοι καὶ ἐν τοιαύτῃ τάξει ὥστε φαίνονται ὡς συνεσφηνωμένοι. ἐνῶ ἄνωθεν αὐτῶν συμπικνωῦνται αἱ ἀκτινοβόλοι σειραὶ τῶν αἰχμηρῶν δοράτων των. Ὁ ἐχθρὸς ὑπάρχει πάντοτε ἐν τῇ φαντασίᾳ των, καθότι καὶ μεταξὺ τῶν ὁμοφύλων τῶν ὄντων, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἐξερεθίζονται, ὥστε, ἐὰν εἶχον ἀπέναντί των τοὺς ἀντιτασσόμενους κατ' αὐτῶν καὶ εἰς πλάστον μόνον πόλεμον, τοσοῦτον θὰ παρεφέροντο ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων αἰσθημάτων των, ὥστε ἀναπόφευκτος θὰ ἐπικολούθει αἱματοχυσία. Ἀπὸ τοῦ προστάγματος δοθέντος προβαίνουν ἐν ἀκριβεῖ τάξει βραδέως μὲν κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ ταχύτερον καὶ τέλος τροχάδην καὶ ἀλλελάζοντες ἐφορμῶσι κατὰ τῶν φαντασιωδῶν ἐχθρῶν των καὶ ἡ μάχη γίνεται σφοδρὰ καὶ μακροῦ. Πάλλοντες τὰ δόρατα, διαπερῶντες καὶ διασχίζοντες τοὺς κατὰ φαντασίαν ἐχθροὺς μετὰ βίαιης καὶ δεξιότητος, συνεδύοντες ἕκαστον κτύπημα δι' ἀγρίου γρυλλισμοῦ ἤδονης ποδοκτυπῶντες τὸ ἔδαφος,

χειρονομούντες ἐξάλλως καὶ τρίζοντες τοὺς ὀδόντας, φθάνουσιν εἰς βαθμὴν παραφροσύνης καθ' ἣν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου των διαστρέφονται καὶ τὰ ὄμματα των ρίπτουσι φλόγας ἀγρίας αἰμοδιψίας.

Αἰφνης δίδεται τὸ πρὸς ἀποχώρησιν πρόσταγμα καὶ ὡς νικηταὶ θριαμβευτικῶς ἀλλελάζοντες ἀποσύρονται τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἐμφανίζεται δὲ τότε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁρδὴ τις ἀγριωπῶν μαύρων πλασμάτων τρεχόντων καὶ σκιρτώντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, κραυγαζόντων δαιμονικῶς καὶ φρενητωδῶς πληττόντων τὴν γῆν διὰ βραχέων βαρέων ῥοπάλων· εἶνε δὲ ταῦτα αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἐπασχολοῦνται εἰς φρικώδους θηριωδίας πράξεις· φρονέουσι δὴθεν τοὺς πληγωμένους! Μετὰ τὴν συγκρότησιν πλαστῆς μάχης ἡ νύξ καταναλίσσεται εἰς συμπόσια καὶ ὄργια.

Παραπλεύρως τῆς ἀποτροπαικῆς πραγματικότητος ὑπῆρξεν ἀείποτε μυθιστορικὴ τις γοητεία ἥτις περιέβλεπεν τὴν μεσημέριον Ἀφρικὴν μὲ τὸν φωτεινὸν στέφανον μέλλοντος Ἐλδοράδου καὶ ἀπῆλλαξεν αὐτὴν τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κόσμου. Ὁ προφητικὸς μανθῶας κατέβη ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀτρομητῶν ἐκείνων περιγηγῶν, οἵτινες ἀρηγήθησαν τὰ συμβεβηκότα αὐτῶν εἰς διηγήματα καὶ εἰς στίχους, αἱ δὲ πραγματικότητες τῆς σήμερον εἶνε τὰ πρὸ εἰκοσαετίας μυθοπλασμάτα. Ὁ πολιτισμὸς ἐδραιωθεῖς ἤδη ἐπὶ στερεᾶς βάσεως προβαίνει ταχύς.

Τὰ ἐρείπια τοῦ παρελθόντος θὰ χρησιμεύσουν ὡς βαθμίδες τοῦ μέλλοντος. Τὴν τοπικὴν ἐπέκτασιν τῶν κρατῶν διὰ βιαίας προσκρήσεως ἀντικηστῆ ἢ δι' εἰρηνικοῦ τρόπου εἰσέλασις εἰς τὰς χώρας τῶν ἰθαγενῶν διὰ παραχώρησιν ἐκ μέρους τῶν κυριωτέρων αὐτῶν ἀρχηγῶν. Πρεσβεῖα τις φέρουσα πλοῦσια δῶρα ἐπισκέπτεται τὸν βασιλεῖα τῆς ζηλευτῆς χώρας καὶ καθ' ἣν περιπτῶσιν διέβη οὗτος φιλικὰς διαθέσεις ὅπως πολλὰκις συμβαίνει, ἄρχονται εἰρηνικαὶ διαπραγματεύσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ λάβῃ παραχώρησιν τινα, ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ θηρεῖν, ἐμπορεύεσθαι καὶ ἐξορύσσειν τὰ μέταλλα καὶ ὄρυκτά εἰς μέρος τι, ἢ καὶ εἰς ὅλον τὸ βασιλεῖόν του. Καρραδίνας, πολεμφοδία, ὑδάσματα καὶ χρήματα δίδονται εἰς τὸν ἐγκωρητὴν εὐκολύνουσι τὴν συμπλήρωσιν τῆς συμφωνίας· τὰ πάντα γίνονται διὰ τακτικῶν τρόπων κονδύλια, μελάνη καὶ χάρτης ἐρχονται εἰς τὸ μέσον· σχεδιάζεται τὸ συμφωνητικὸν καὶ τότε κατὰ πρότον εἰς τὴν ζωὴν του ὁ μέλας μονάρχης χειρίζεται τὴν γραφίδα καὶ ἐπιθέτει τὸ σημεῖον τῆς θελήσεώς του ἐπὶ ἐγγράφου τινός, τὸ ὁποῖον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔχει μαγικὰς δυνάμεις.

Ἡ μεγαλύτερα δυσκολία τοῦ μέλλοντος θὰ εἶνε ἡ μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων διανομὴ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τρέπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ συγκρουσθῶσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ οἱ τελαίπυροι ἰθαγενεῖς, ἐν ᾧ ἀναποφεύκτως μέλλουσιν νὰ ὑποφέρουν ἐκ τοῦ προβαίνοντος κύματος τῶν λευκῶν, δύναται οὐχ' ἦττον νὰ φανῶσι χρήσιμοι μόνον εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εἰς ἀμοιρῆν τῆς κατοχῆς τῶν αὐτοῦ χωρῶν θὰ παράσχουσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρηνικὴν εὐδαιμονίαν, θὰ προστατεύουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δουλεμπόρων, θὰ διδάξουσιν αὐτοὺς τὰς τέχνας τοῦ πολιτισμένου βίου καὶ ὅτι ἐξασφαλίσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ εὐεργετήματα ἀγαθῆς δικαιοσύνης.

ΔΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΘΩΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Συνέγραψεν καὶ εἶπε· Ἰω. σὺ. 231

Ἡ ἀκολουθία παλαιότερον τοῦ μὲν ἑσπερινῶ ἐφάλλετο τὸ ἀπόγευμα τῆς προτεραιᾶς κοινῶς πορραμο-νῆς τῆς ἑορτῆς, ἢ δὲ λιτῆ ἢ οἱ ἄρτοι τὴν ἑσπέραν, σήμερον ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑσπερινὸς καὶ λιτῆ συμπάλλονται ἀρχομένης τῆς ἀκολουθίας ἂν μὲν παννυχίς δὲν γίνεται, μικρὸν μετὰ τὴν ἄψιν τῶν φώτων, ἂν δὲ, ὡς συνειθίζεται εἰς τὰς μονὰς· καὶ τὰς κώμας, ψαλτῆ παννυχίς ἦτοι ὀλονυχτία (κοινῶς μολυνύχτι), τότε ἀρχεται ἡ ἀκολουθία τὸ μὲν θῆρος, τὴν ὀγδοὴν πρὸς τὴν ἑνάτην, τὸν δὲ χειμῶνα τὴν δεκάτην τῆς νυκτός, τῶν κωδῶνων πάντοτε κρουσμένων διαρκέστερον τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἐν πυροβολισμοῖς ἐνίοτε, παλαιότερον δὲ ῥιπτομένου καὶ τοῦ μάσκο υλοῦ. Εἰς τὴν ἀκολουθίαν φέρονται αἱ ἄρτοπλασαί καὶ τὰ σπερνά. Αἱ ἄρτοπλασαί ἐπιπάσσονται μέλιτι καὶ σακχάρει, στολίζεται δὲ ὁ μείζων ἄρτος δι' ἀνθῶνα, ἅτινα μετὰ τὸ πέρας τῆς λιτῆς τίθενται ἀραιρούμενα περὶ τὸ πλαίσιον τῆς εἰκόνης καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν σπερνῶν, κλπ. Ὅταν ὁ προσφέρων τοὺς ἄρτους οἶκος πενήθῃ τότε οἱ ἄρτοι δὲν στολίζονται ἀνθεσι οὐδὲ ἀλείφονται μέλιτι καὶ σακχάρει, ἥτις δίδει αὐτοῖς χροιάν λευκὴν καὶ χαρμῶσον. Εἰς τὴν κωνίστρον ἢ κόραν ἔνθα φέρονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὑποβάλλεται προσκεφάλαιον (μαξιλλάριον), ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοποθετοῦνται οὕτως ὥστε νὰ ὑψοῦνται ἐν μέσῳ ὁ μέγας ἄρτος ἢ ὁ ἄρτος τοῦ σπιτιοῦ, ἢ δὲ οἰκοκυρὰ τίθησιν ἐν τῷ κωνίστρῳ ὀλίγον σίτον, καὶ ἐν δοχεῖον ἐλαίου καὶ ἕτερον οἴνου μέλανος, συμφώνως τῇ εὐλογητικῇ τῶν ἄρτων εὐχῇ «αὐτῆς, κύριε, εὐλόγησον καὶ τοὺς ἄρτους τούτους» «τὸν σίτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἐλαίον καὶ πλήθυνον αὐτὰ κλπ». Στέλλονται δὲ ἐν μικροῖς κωνίστροις καὶ μικραὶ ἄρτοπλασαί ὅταν ὁ ἑορτάζων οἶκος ἔχῃ μικρὰ τέχνη, ἐπίσης καὶ τῶν ἀρτιδίων τούτων σφραγισμένων καὶ ἐτοιμαζομένων ὡς οἱ μεγάλοι. Ἐκ τῶν ἄρτων οἱ μὲν τέσσαρες λαμβάνονται δικαιωματικῶς ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου, καθὼς καὶ ἡ συμπροσφερέσις προσφορὰ δηλ. ὁ πρὸς μυσταγωγίαν ἄρτος, ὁ δὲ μέγας ἄρτος λαμβάνεται ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως ὑπὸ τοῦ προσενεγκόντος αὐτοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ πανηγυριώτου καὶ φέρεται εἰς τὸν οἶκον, μένουσι δὲ ἐν τῷ ναῷ τὸ ἐλαῖον καὶ τὰς κανδύλας καὶ ὁ οἶνος διὰ τὴν μυσταγωγίαν, οἱ μικροὶ ὅμως ἄρτοι λαμβάνονται ἅπαντες εἰς τὸν οἶκον. Ἐκ τῶν λαμβανομένων ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἄρτων γίνεται ἡ ἐν τῷ ναῷ διανομὴ εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἀσπαζομένους τὴν χεῖρα τοῦ μισοράζοντος ἱερέως, ἢ δὲ διανομὴ τῶν ἄρτων γίνεται εἰς τὰς πανηγύρεις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαθηματός δηλ. δὴ, τὸ παρ' ἐκατέρων τῶν χορῶν ἐν ἀλλὰ ψαλλομένων ἀργῶν θεοτοκίῳ ἢ ἀπολυτικίῳ τῆς ἑορτῆς. Ὁ ἐφημέριος ἐν πρώτοις διανέμει φελλία ἢ οἱ σφραγισθὴν μεγάλα τεμάχια εἰς τοὺς ψάλλοντας, τοὺς βοηθοὺς αὐτῶν, τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ἄλλους ἐνίοτε ξένους ἢ ἱερεῖς· τούτο δὲ θεωρεῖται ἰδιάζουσα τιμὴ.

Τὰ σπερνά (καλούμενα οὕτως διότι εὐλογοῦν-

ται κατὰ τὸν ἑσπερινὸν) ἢ πᾶνη γύρι· ὡς λέγονται κυρίως εἰς τὰ χωρία εἰσὶ τὰ συνήθη κόλλυβα. μετὰ τὴν διαφοράν ἐτι κόλλυβα ἰδίως ὁ λαὸς ὀνομάζει τὰ ἐν μνημοσύναις νεκρῶν προτιθέμενα ἄνευ κοσμημάτων καὶ γλυκισμάτων μόνον δὲ διὰ τετριμμένων ἀμυγδάλων καὶ πολλῶν μαύρων σταφίδων κεκαλυμμένα ἵνα δίδεται αὐτοῖς πένθημος ὄψις. Τὰ πανηγυρικά σπερνά, εἶνε αὐτόχρομα γλύκισμα καὶ ἐκ τῶν ὠραίων, σύμφυρμα καὶ μῆγμα σακχάρως λειοτριμμένης, ἀσωματωδῶν ὑλῶν, σακχαρωτῶν, φλοιῶν, πορτοκαλλίου, ἀμυγδάλων καὶ καρῶν καθαρῶν φλοιοῦ κικκων ροῖας, ἐψημένον ἐρεθίνθων ῥοσολίου, σταφίδων διαφόρων, μέλιτος, σησάμου, κωνοειδῶς ἐν στρογγύλῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πινακίῳ, κωνίστρῳ ἢ σταγυνὴ μεταλλίῳ ἢ ἀργυρῷ δίσκῳ, ἐτολισμένα δι' ἀνθῶνα. Ἡ διανομὴ αὐτῶν γίνεται ἐν τῷ ναῷ, αἴτησι δὲ ὁ ἱερεὺς μέρος αὐτῶν ἐν τῷ δοχεῖῳ, διὰ τὸν οἶκον ἂν δὲ προσφερῶσι πολλὰ σκουτέλλα (scodelle) ὡς λέγονται συνήθως τὰ προσφερόμενα ἐν ἀγγείαις κόλλυβα· τότε μία αὐτῶν δίδεται εἰς τοὺς εἰσδεύοντας ἱερεῖς.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὸν ἑσπερινὸν ἔχει πολὺ τὸ μεγαλοπρεπές, διότι προσέρχονται καὶ ἄλλοι ἱερεῖς ὅπως συνεσσεύωσι καὶ συμπάλωσι τὸ «Φῶς Ἰλαρόν»· χροστὰσι δὲ καὶ προσερεύει αὐτῶν ἡμικυκλιοειδῶς ἰσταμένων πρὸ τῆς ἐξέδρας προσκαλούμενος, ἀπουσία τοῦ ἀρχιερέως, ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, ὅστις καὶ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ στασιδῶ ἔμενε ἄλλοτε διαρκούσης τῆς λοιπῆς ἀκολουθίας φέρων τὸ ἐξωκαλύμμαχον, τοῦ στασιδίου τούτου προνομιακῶς ὀρθοσθέντος δεξιᾷ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἐπὶ Ἐνετοκρατίας διὰ τὸν Πρωτοπαπᾶν Ζακύνθου κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπικρατήσαντος τούτου ὑπὲρ τῶν ἀρχιεπιτρόπων ὡς φαίνεται (1)—Ἡ ἐν τῇ εἰσόδῳ συμμετοχὴ θεωρεῖται ὡς ἐνδειξίς τιμῆς τῇ τε πανηγύρει, τῇ ἐνορίᾳ καὶ τῷ ἐφημερίῳ τοῦ ἑορτάζοντος ναοῦ, ὅστις ἀνακαθίσθων τὰ ἴσα συνεσσεύει ἐν τῷ ναῷ οὐ τυγχάνει ἐκείνος ἐφημέριος κατὰ τὴν πανηγύριν.

Μετὰ τὸ μεσονύκτιον σημαίνει διὰ τὸν ὄρθρον, καθ' ὃν πολλοὶ μεταβαίνουν ὅπως ἀκούσασιν τὸ συναξάρι. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ἐγίνετο ἄλλοτε, ἢ τὸ ἀπόγευμα, ἢ σπανιώτερα πρὸ τῆς λειτουργίας κατὰ τὴν δοξολογίαν ἢ λιτανεῖα. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πανηγύρεις ἐγίνετο καὶ λιτανεῖα προπορευμένων ἱερῶν συμβόλων, στολῶν ἢ σκολῶν δηλαδὴ ἐκκλησιαστικῶν σημάτων, καὶ τῶν σημαῖων διαφόρων ἔθνῶν, προηγούντο δὲ ἄνδρες ἀσκεπεῖς μετὰ δίσκων αἰτούντες χρέματα διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πανηγύρεως (2). Τὰς λιτανεῖας πρώτος ἤρξατο καταργῶν

(1) Νεώτερον Ἰστορ. ἀπομνημ. σ' σ. 10

(2) Ὁ κατὰ τὴν παραμονὴν περιφερόμενος δίσκος, ἢ ἡ κασσέλιετα τετραγώνων ξύλινον μικρὸν χρηματοδοχεῖον, φέρον ἔμπροσθεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου ἢ τῆς Παναγίας ἐσωγραφισμένην ἄργυρῶν καὶ περὶ φέρον ἄνω, εἶνε εἰς ἀποκλειστικὸν ὄρεος τοῦ ἐφημερίου, πλὴν τοῦ συναζομένου κηρίου, ἐλαίου καὶ βύμβακος, ἅτινα ἀνήκουσι τῷ ναῷ.

διὰ τὰς πολλὰς ἐν αὐταῖς καταχρήσεις, τὸ θεατρικὸν καὶ σχεδὸν ἀσκοποῦ ὁ ἀείμνηστος μητροπολίτης Σπυρίδων ὁ Κοντομάχης, διατάξας μόνον νὰ γίνηται ἡ τοῦ Ἐπιταφίου εἰς τὰς δύο πόλεις μας, καὶ ἡ τοῦ Λειτουργικοῦ τοῦ ἁγίου Γερασίμου, αἱ λοιπαὶ δὲ μόνον ἀρχιερατικῆ ἀδείᾳ. Ἐπίσημος ὁμοῦς λιτανεῖα ἀείποτε μεγαλοπρεπῶς ἐτελεῖτο παρισταμένων ἀπασῶν τῶν ἀρχῶν ἐν στολῇ καὶ λαμπάσι ἰδίαις, ἡ ἀπὸ τῶν Ἐνετῶν ὀρισθεῖσα τοιαύτη τοῦ Φουσάτου ἐν Ἀργοστολίῳ κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 2 Ἰουλίου, καταργηθεῖσα καὶ αὕτη πρό τινας, καθὼς καὶ ἡ τῶν Λατίνων μεγαλοπρεπῆς λιτανεῖα κατὰ τινὰ κυριακὴν τοῦ Ἰουλίου, τοῦ κυριακοῦ σώματος (Corpus Domini), εἰς ἣν ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ ἡμέτεροι κληρικοί. Οἱ λιτανεύοντες διερχόμενοι πρὸ τῶν ναῶν ἴσταντο καὶ ἐτέλουν παράκλησιν ὑπεδέχοντο δ' αὐτοὺς καὶ ἐποίει ἐπίσης παράκλησιν ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένος τὴν στολήν του ἐν μέσῳ λαμπάδων, καὶ φέρων τὸ εὐαγγέλιον, κρουμένον δὲ τῶν κωδῶνων τοῦ ναοῦ χαρμωδῶς. Τοιαῦται φιλοφροσύναι ἐγίνοντο καὶ ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἱερέων, διερχομένης λιτανείας ὀρθοδόξων πρὸ τοῦ ναοῦ αὐτῶν.

Εἰς τὴν πανηγύριν, κυρίως εἰς τὴν λειτουργίαν, πηγαίνουσι ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἐνορίται καὶ ξένοι πολλοί, μόνον δὲ οἱ πενθοῦντες ἀπουσιάζουσιν, ἐνίοτε μάλιστα καὶ πανηγυρὶς πομπῶδης καὶ χαρμωδῶν κωδονκρουσάει δὲν γίνονται, πενθοῦσης παραδόξως, καὶ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τιμὴν νεκροῦ πρὸ ὀλίγου θανάτου καὶ ταφέντος ἐν αὐτῇ· οἱ λυπημένοι μάλιστα καὶ αὐτῶν τῶν πανηγυρικῶν ἐστιάσεων καὶ τῶν κατα τινὰς αὐτῶν ἐθιζομένων ἐκτάκτων φαγητῶν (π.χ. κρεατόπητα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως) ἀπέχουσι πρὸς ἐνδειξὴν πένθους. Οὕτω λοιπὸν λήγει ἡ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πανηγυρὶς, μόνον δὲ κατὰ τινὰς ἑορτάς τῆς Θεοτόκου ἢ ἁγίου τινος, ψάλλεται τὴν ἑσπέραν τῆς ἑορτῆς ὁ παρακλητικὸς κανὼν καὶ κἀνταῖα πυροτεχνήματα, ἀπλούστερα δὲ εἰσὶν αἱ πανηγύρεις τῶν ἐρημιτοκλησιῶν, αἱ δὲ τῶν συντεχνιῶν, καθ' ὅσον γνωρίζω, δὲν ἐθίζονται πλέον, ἐνῶ ἐν Ἐπτανήσῳ ἀπὸ Ἐνετοκρατίας ἦτο γενικὴ συνήθεια νὰ ἔχη ἐκάστη σχεδὸν συντεχνία τὸν ναὸν τῆς καὶ μάλιστα ἐν Ζακύνθῳ. (1)

Εἰς τὰς κόμας ὁμοῦς αἱ ἑορταὶ τῶν ναῶν εἶνε καὶ γενικαί τῶν οἰκῶν ἑορταί. Ψάλλται ἀπὸ τῆς πόλεως καλούμενοι ἐπὶ μεγάλη ἐνίοτε πληρωμῇ, ἄδουσιν ἐν τῷ ναῷ, εἰς ὅλους δὲ τοὺς οἴκους πλὴν τῶν πενθοῦντων εἶνε ἐτόιμη τράπεζα διὰ τοὺς ξένους. Ἐπιτεταὶ δὲ τὸ ἀπόγευμα χορὸς ἀνδρῶν καὶ μετὰ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ μετ' ὀργάνων καὶ ἀγῶνες πολλάκις δισκοβολίας, πετροβολίας κατὰ πεπονηῶν καὶ τυρῶν, καὶ κατὰ τὴν νύκτα πυρᾶ καὶ κατραμάσκια ἦτοι καιόμενοι ἄσκοι ἡλειμμένοι ἀσφάλτῳ. Εἰς τὰς τραπέζας δὲ ἄ-

(1) Κ α τ ρ α μ ῆ, Ἀνάλεκτα Ζακύνθου 466. Ἐνταῦθα μόνον ἡ τῶν Ἰ σ α γ κ α ρ ᾶ δ ὼ ν ἐκκλησία καὶ οὐχὶ συντεχνία ὑφίσταται, ἔχουσα τὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως Ἀφουρίου ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου· ἄλλως τοιαύτας ἐκκλησίας ἄνωθ'.

δοῦσι καὶ ψάλλουσι, καὶ εἰς τὰς προπόσεις ὑπὲρ τινος ἔπειται τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγίου οὐ φέρει τὸ ὄνομα ὁ δὲ ὄν ἡ πρόποις γίνεται. Εἰς τὸ γεῦμα δὲ τὸσον εἰς τὰ χωρία καθὼς καὶ εἰς τὰς πόλεις κόπτεται δι' ἱερατικῆς εὐλογίας ὁ με γ ἄ λ ο ς ἄ ρ τ ο ς, ἀπὸ τοῦ ὁποῖο σ η κ ὼ ν εἰ δ ὴ ν α μ ι ν ὀ ἱ ε ρ ε ῦ ς, ἀναγιγνώσκων καὶ ψάλλων τὰ τῆς ἀκολουθίας τῆς Ἰ ψ ὄ σ ε ω ς τῆς Π α ν α γ ῖ α ς.

Ἐντὸς τῆς ἡμέρας, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰσαχθεῖσαι γίνονται αἱ ἐπισκέψεις εἰς τοὺς π α ν η γ υ ρ ῖ ὼ τ α ς καὶ τὰ τ ρ α τ τ α ρ ῖ σ μ ᾶ τ α ἦτοι αἱ προσφοραὶ ποτῶν ἢ γλυκισμάτων ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, συνήθειαι δὲ εὐχαὶ Κ α ἰ τ ο ῦ χ ρ ὄ ν ο υ, Ν ᾶ χ α ρ ῆ ς τὸ ὄ ν ο μ ᾶ σ ο υ καὶ ἡ εὐτράπελος Κ α ἰ τ ο ῦ χ ρ ὄ ν ο υ κ α ἰ π ο λ λ ᾶ κ α τ σ ῖ κ ι α κ α ἰ λ α γ ὄ ς, περιέργως δὲ ἐθίζεται νὰ ἀπτηται καὶ ὕψοι ὁ συγγαίρων παιδὶ ἐορτάζοντι, τὸ ἄνω μέρος τοῦ δεξιοῦ ὠτίου, ὅπερ δηλοῖ εὐχὴν πρὸς ταχέϊαν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον. Συνεστίασεις συγγενῶν καὶ ἄλλων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐορτάζοντος εἰσι συνήθειαι, τὸν δὲ χειμῶνα οἱ χοροὶ τὴν ἑσπέραν καὶ τὰ τ η γ α ν ε ρ ᾶ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν οἰκῶν δῶρα καὶ τὰ ἐν τῇ ἐορτῇ φαγητὰ ποικίλλουσιν. Εἰς πολλοὺς πανηγυρίζοντας οἴκους ἐθίζεται νὰ διανεμῶνται ἂν ἂν εἰς μικρὸς ἄρτος, πινάκιον κολλύδων καὶ πινακὸς ζωμῶς σίτου μετὰ μέλιτος καὶ σταφίδων, εἰς τοὺς συγγενεῖς, φίλους καὶ γείτονας μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ὠρισμένα δὲ φαγητὰ συνειθίζονται εἰς τινὰς πανηγύρεις, λ.χ. κατὰ τὰς ἑορτάς τοῦ χειμῶνος ἁγίου Ἀνδρέου, Νικολάου, Σπυρίδωνος κλπ.) ἡ ἀλιάδα, ἦτοι σκορδαλιά μετὰ χλωρῶν ἢ παστῶν ἰχθύων, ἐπίσης καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τοῦ Σωτήρος καὶ τῶν Βαίῶν, κατὰ δὲ τὴν τῆς Ἀναλήψεως ἡ κρεατόπητα, καὶ ἡ τυρόπητα κατὰ τὴν Λαμπρᾶν, ἅτινα ὁμοῦς ἐξαιρετικὰ πανηγυρικά φαγητὰ δὲν ἐθίζονται εἰς τοὺς πενθοῦντας οἴκους (1).

Οἱ ἀπὸ μονᾶς, ἢ ἐκκλησίας, φημιζόμενα διὰ θαυματουργῶν τινὰ εἰκόνα, ἐπανερχόμενοι προσκυνηταὶ φέρουσι δῖ α β ο ἡ θ ε ι α ν καὶ διὰ τ ὅ κ α λ ὄ ν ὡ ς λέγουσι, ὅτε μὲν βαμβάνιον τετυλιγμένον ἐν ξυλαρίῳ ὀριγάνου καὶ ἐμβεβαπτισμένον εἰς τὴν κανδήλαν τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς, ὅτε δὲ δῖ κ ο ν ᾶ ρ ι ο ν δηλ. ἄρτον μικρὸν μέλανα καλογηρικόν, ὡς κάμνουν ἐπιστρέφοντες ἐκ Κηπουρίων, ἢ κλαδίσκον δάφνης ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ὁμαλῶν καὶ χῶμα ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Γερασίμου, ὅπερ πολλοὶ τῶν γυναικῶν ἐρράπτουσιν εἰς μικρὰ φ ο λ α χ τ ᾶ ἢ π ο υ γ κ ῖ ᾶ (περίαπτα), ἅτινα ἀναρτῶσιν εἰς τὸν λαϊκὸν τῶν παιδιῶν.

Ταῖαῦτα περίπτω τὰ ἔθιμα τῶν πανηγυριῶν παρ' ἡμῖν, ὅπως δ' ἰδιάζοντα εἶναι τὰ συνειθιζόμενα κατὰ τὴν Μεγάλην ἐβδομάδα καὶ τὸ Πάσχα, ἅτινα ἀλλοχρῶθ' ἂν περιγράψωμεν.

Ἐ. Ληξοῦρη

ΗΓΙΑΣ ΤΕΤΙΣΣΕΛΗΣ.

(1) Μέρος σπουδαῖον εἰς τὰς πανηγύρεις ἔχουσι τὰ τ α ε ἰ μ α τ α ἢ τ ᾶ μ α τ α ποικίλα τὸν χαρακτῆρα καὶ πολλὰ περίεργα, περὶ ὧν θὰ λεχθῶσι τὰ δεόντα ἐν ἄλλῳ κεφαλαίῳ τῶν Κεφαλληνιακῶν ἐθίμων.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἑλληνικὴ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Σλεϊμαν. Ὁ κ. Σλεϊμαν οὐχὶ σπανίως γράφει εἰς ἰδιορρυθμον ἀρχαῖζουσαν ἑλληνικὴν τὰς ἐπιστολάς, ὡς ἀπευθύνει πρὸς ἐπιφανεῖς ἐν τῇ Δύσει ἑλληνηστάς. Μία δὲ τούτων εἶνε καὶ ἡ ἐξῆς, ἔχουσα τὸ πρόσθετον ἐνδιαφέρον ὅτι ἀναφέρεται ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν πριγκίπισσαν Σοφίαν, κατὰ πολλὴ δὲ εἰς τὰς συγχρόνους Ἑλληνίδας, περὶ τῶν ὁποίων ἐπαινετικώτατα ἀποφίνεται. «Μόνον διὰ βραχέων δύναμαι ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὴν ἄρτι κεκομισμένην μοι φιλόφρονά ἐπιστολήν Σου, καὶ γὰρ μέλλον Ἰλιόδε ἀποπλεύσασθαι πᾶν ἀσχόλων ἔχω συσκευαζόμενος. Καὶ μὴν τὴν τῆς Γερμανίας βασιλόπαιδα τὴν Σοφίαν πανευδαίμονα εἶναι ἡγοῦμαι ἅτε τῶν ἀνδρῶν καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐκθεωμένην καὶ μάλιστα σεβασμένην πρὸς δὲ ἐνοικοῦσαν τὴν τῶν παλαιῶν ἡρώων χώραν καὶ ἔσαι τὸν Δία παιδωπὸν ἀτενίζουσαν Ἀμέλει δὴ τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἴκοι ποθεῖ ἐπανελθοῦσαν ὁμοῦς ἐς Γερμανίαν ὅ τῆς Ἑλλάδος πόθος καταλήψεται. Αὐτὴν τοῦτο γοῦν πᾶσι τοῖς Γερμανοῖς ὅσους ἐγνωρίζον συμβέβηκε. Καὶ περὶ τοῦ γάμου τοῦ νέου... ἔχ' ἀτρέμας καὶ γὰρ οὐκ αἱ Ἑλληνίδες εὐθηεῖα τε καὶ χρηστὰ ἦεν διαπρέπουσιν ὅλως δὲ κατὰ πάντα πρωτεύουσι· ταῖς δὲ διανοίαις οὐδὲν ὑστεροῦσι τῶν λεπτοτάτων τῆς οἰκουμένης γυναικῶν. Ἡ μὲν ἡ ἑλληνὶς πανταχόσε γῆς τῶ ἀνδρὶ αὐτῆς συνέπετα, πανταχοῦ δὲ εὐδαίμονει ὅπῃ ἂν τὸν ἄνδρα εὐδαίμονοῦντα ἴδοι. Ῥᾶστα δὲ τῶ ἀνδρὶ ἐμβάλλειν τῇ γαμετῇ ἑλληνίδι τὸν πόθον τῶν καλῶν τῆς ἐπιστήμης μελετῶν καὶ παρορμᾶν αὐτὴν ἐπὶ ταύτας. Ἐνὶ γε τῶ λόγῳ ἡ ἑλληνὶς κατὰ τὸν Πλάτωνα: «φιλόφρονος εὐμενείας, ἁδωρῆς δυσμενείας, ἰλεως ἀγαθῆς, θεατῆ σοφοῦς, ἀγαστῆ θεοῦς, ζηλωτῆ ἀμοίροις, κτητῆ εὐμοίροις, ἐπιμελῆς ἀγαθῶν, ἀμελῆς κακῶν· ἐν πόφῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόφῳ, ἐν λόγῳ κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης τε καὶ σωτῆρ ἄριστος ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος.» Τῆ σῆ ἐπιθυμίᾳ ἐναντιούμενος· ἀντεπιστέλλω Σοι τῇ Ἑλλάδος χρώμενος γλώσσῃ, ὀνειδιστικὸν γὰρ ἂν εἴη εἰς τὴν ἐπιστήμην χρῆσθαι ἄλλη τινὶ διαλέκτῳ πρὸς τῆλικοῦτον καὶ τοσοῦτον ἑλληνιστὴν εἰς Σὺ εὐχῆ εἶναι.»

Κοίτης καὶ μαθηματικά. Ὁ ἐστεμμένος Ἀγγλος ποιητῆς λόρδος Τέννυσον ἐπὶ τῇ ἀναδημοσιεύσει ἐνός τῶν εὐμορφωτέρων ποιημάτων του τῆς «Ὀπτασίας» ἔλαβε παρὰ τοῦ διασημοῦ μαθηματικοῦ Babbage τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν: «Ἐντιμὲ Κύριε, εἰς τὸ ἄρτι δημοσιευθὲν ποιήματά σας «Ὀπτασία» εὕρισκεται τὸ ἐξῆς ὅλως ἀνκρίβες. «Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀποθνήσκει εἰς ἄνθρωπος καὶ εἰς ἄνθρωπος γεννᾶται.» Ὁρσεῖλο νὰ εἶς κίμων τὴν παρατήρησιν ὅτι, ἂν τοῦτο εἶχεν ἀληθῶς ὅπως λέγετε, ὁ ἀνθρώπιнос πληθυσμὸς κατ' ἀριθμὸν θὰ ἔμενε σταθερὸς καὶ ἀμετάβλητος, ἐνῶ εἶνε πασιγνώστον ὅτι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ αὐξάνει. Λαμβάνω λοιπὸν τὴν ἐλευθερίαν νὰ σᾶς συστήσω ὅπως εἰς νέον ἔκδοσιν τοῦ ἄλλως λαμπροῦ ποιήματός σας διορθώσετε τὴν ἀνακρίβειαν ταύτην. Πρέπει νὰ εἰπῆτε ὅτι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀποθνήσκει εἰς ἄνθρωπος καὶ γεννᾶται 1 1/10. Ὁ ἀκριβέστερος ἀρί-

θμὸς εἶνε 1 1/1000, ἀλλ' εἰς τὴν στιχομυθίαν πρέπει νὰ δίδεται μικρὰ ἐλευθερία.»

Ἐν Ἡομηρία ἐγένοντο ἐσχάτως νέαι ἀνασκαφαὶ ἐξ ὧν προέκυψαν εἰς φῶς διάφορα ἄξια λόγου εὐρήματα. Τὸ σπουδαιότερον τούτων εἶνε ἡ εὕρεσις τεσσάρων νέων θυμάτων τῆς καταστροφῆς. Διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τοῦ Φιορέλλη κατορθώθη νὰ ληφθῶσι καὶ τούτων τὰ ἐκμαγεῖα, ἅτινα προσετέθησαν εἰς τὸ πλουσιώτατον μουσεῖον τῶν τοιοῦτων παραδόξων ἀγαλμάτων. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε ἡ ἐξῆς: ὅπου εὕρεθησαν ἀνθρώπινα σώματα κατακλυσθέντα ὑπὸ τῆς λάβας, διὰ τῆς ἀποσκλήρυνσως ταύτης ἀν' ἐνός καὶ διὰ τῆς ἐξαφανίσσεως τῶν συστατικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἀφ' ἐτέρου, ἐσχηματίσθησαν κοῖλοι οἱ τύποι τῶν σωμάτων αὐτῶν ἐντὸς συμπαγοῦς ὄγκου λάβας. Ὅπου λοιπὸν οἱ ἐργαταὶ ἐνοήσωσι κατὰ τὴν σκαφήν ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτο κοίλωμα, σταματῶσι τὸ ἔργον καὶ φέρουσι πηλοῦ μίγμα, τὸ ὅποιον διὰ τινος ὀπῆς χύνουσιν εἰς τὸ κοίλωμα, ἀφαιρουντες δὲ εἶτα τὸ ἐν λάβας περιβλήμα μετὰ προσοχῆς φέρουσιν εἰς φῶς ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον τὸ σῶμα τοῦ ἀτιχοῦς εἰς ἣν θέσιν εὕρισκετο κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐξ ἀσφυξίας θανάτου. Εἰς τὴν στάσιν τοῦ σώματος εἰς τὴν ἐκφρασίν τῆς μορφῆς φαίνεται ἡ ἄγωνία, ὁ τρόμος, ἡ ἀπελπίσια, μετὰ τῆς φυσικῆς δυναμείας ἐκείνης καὶ τῆς ἀληθείας, πρὸς τὴν ὅποιαν θὰ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀμιλληθῇ ἢ σμίλη τοῦ δεξιωτέρου γλύπτου.

Τυχρὸς ποιητῆς. Ὁ γνωστὸς ῥώσσος ποιητῆς Πλαστσέγιεφ, τοῦ ὁποῖου πρὸ τριετίας τὸ ἰωβηλαῖον ἐπὶ τῇ 40στῇ ἀμφιτηριδί τοῦ ποιητικοῦ του σταδίου ἐωςτάσθη δημοστελῶς ἐν Πετρούπολει, ἐγένετο κατ' αὐτὰς ἑκατομμυριοῦχος. Μακροῦς συγγενῆς του ἀποθάνων αἰφνης ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ὄχι ὀλιγώτερα τῶν δύο ἑκατομμυρίων ρουβλίων εἰς μετροπὴ, ἀπερᾶντους ἐκτάσεις γαιῶν, καὶ λαμπρὸν μέγαρον ἐν Πετρούπολει. Διὰ τῆς κληρονομίας ταύτης ὁ ῥώσσος ποιητῆς μεταπίπτει ἀπὸ τῆς ἐσχάτως πενίας εἰς τὸν πλοῦτον ὡς διὰ μαγείας. Σημειωτέον ὅτι ὁ Πλαστσέγιεφ ἦτο φίλτατος τοῦ Δοστογιέβσκη καὶ ὅπως ἐκεῖνος καὶ αὐτὸς εἶχεν ἐξορισθῆ ἄλλοτε εἰς Σιβηρίαν ὅπου διέμεινεν ἕνδεκα ὅλα ἔτη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ τῶς ἐν Λειψίχ ἐκδόδομενον περιοδικὸν σύγγραμμα «Γαμετὸν ἡμεδαπῆς καὶ ἄλλοδαπῆς φιλολογίας» (Magazin für Litteratur des In-und Auslandes) ἤρξατο νῦν ἐκδιδόμενον ἐν Βερολίμῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Magazin für Litteratur.» Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ εἰρημένου περιοδικῶ πολλὰ ἐν αὐτῷ ἔδη δημοσιεύθησαν ἄρθρα ἀφορῶντα εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν καὶ πολλάκις ἐγένετο εὐφημος λόγος περὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκπαιδευτικά. Δι' ἐράνου 22,000 μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων αὐτῶν ἰδρύθη ἐν Ἀμβέρσῃ μνημεῖον εἰς τὸν Εὐάριστον Ἀλλεβέρτ τὸν πρῶτον εἰσηγητὴν τοῦ Φροβελιανοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου ἐγένοντο πανηγυρικώτατα ἐπὶ παρουσίᾳ ὄλων τῶν μαθητῶν τῆς Ἀμβέρσῆς καὶ τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν δέκα μουσικῶν συλλόγων αὐτῆς.

— Ὁ ἀμερικανὸς ἑκατομμυριούχος Ῥοκεφέλλερ, ὅστις εἶχε πρὸ καιροῦ δωρήσῃ 500,000 δολλάρια εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σικάγου προσήνεγκε νῦν δευτέραν δωρεάν ἐξ 1,000,000 δολλარიων.

Καλλιτεχνικά. Ἐν πρώτον νῦν νεαρὰ ῥωσσίς φοιτήσασα εἰς τὰς ἀρχιτεκτονικὰς σχολὰς τῶν Βουξελλῶν καὶ τῶν Παρισίων, ἀπήλυθε πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας ῥωσσικὸν ὑπουργεῖον αἰτήσιν ὄπως ἀναγνωρισθῇ ὡς ἀρχιτέκτων. Τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἀπεφάνθη ἔτι ἐπὶ τούτου.

— Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐγένοντο ἐν Παρισίῳ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ εἰς μνήμην τοῦ ζωγράφου Δελακροὰ στηθέντ ὁμηγεμίον ἐντὸς τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου. Τὸ ἔργον ἐφιλοτέχνησεν ὁ γλύπτης Δαλού, κρίνεται δὲ ὡς ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ τύπου. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων ὁ ἠθοποιὸς Μουνὲ Σουλὺ ἀπήγγειλε λαμπρὸν ποίημα πρὸς τὸν Δελακροὰ γραφέν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Θεοδώρου Μπαβίλ.

Μουσική. Τὰ ὄσπια τοῦ μεγάλου Γλόουκ μετεκομίσθησαν κατ' αὐτὰς εἰς τὸ κεντρικὸν νεκροταφεῖον τῆς Βιέννης καὶ κατετέθησαν εἰς νέον τάφον. Κατὰ τὴν μετακομιδὴν ὁ χορὸς τοῦ Βιενναίου Μελοδράματος ἔψαλε χορωδίαν ἐκ τοῦ «Ὀρφῆως» τοῦ ἀριστοτεχνήματος αὐτοῦ τοῦ Γλόουκ, ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ Μελοδράματος ἀπήγγειλε λογύδιον.

— Τὸ κλειδοκύμβαλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπαιζεν ὁ Σεβαστιάνος Βάχ, ἀνευρεθὲν πρὸ τίνος καὶ ἐπισκευασθὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν κατοχὴν φιλομούσου συλλέκτου μουσικῶν ὀργάνων ἐν Λειψία διατελεῖ δὲ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ εἶνε καὶ νῦν εὐχρηστον.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ῥωμοῦνος ἀκαδημαϊκὸς κ. Ν. Ἰονέσκου ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν ὅπως ἑορτασθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος ἡ συμπλήρωσις τῆς 600 ἐπετηρίδος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ῥάδου Νέγρου, ἀφ' οὗτο χρονολογεῖται ἡ ἔναρξις τῆς ἡγεμονίας τῶν ἰθαγενῶν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Ῥουμανία ἐδοικεῖτο ὑπὸ ἀρχηγῶν κατ' ἐπαρχίας, οἵτινες ἐκυβέρνων ἢ δεσποτικῶς ἢ δημοκρατικῶς, ὡς λ. χ. ἡ πάλαι δημοκρατία Βουραλτίου καὶ ἡ δημορχία Ἰασιου.

— Ἐν Νέα Ὑόρκῃ ὑπάρχουσι τὴν σήμερον 1000 ἑκατομμυριούχοι, ἐν ὧν δὲ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας 5000 ἑκατομμυριούχοι.

— Κατὰ τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν λειτουργοῦσι νῦν ἐν Λονδίῳ 46 φυτοφαγικὰ ἐστιατόρια, ἅτινα παρασκευάζουσι καθ' ἑκάστην 30—40 διάφορα φαγητὰ. Τὰ τοιαῦτα ἐστιατόρια ὡς γνωστὸν εἶνε εὐθηνότατα με μίαν μόνην δραμὴν δύναται νὰ χορτασθῇ καὶ ὁ μᾶλλον ἀδθηράγος. Ἡ φυτοφαγία δὲ ἐν γένει προσδεύει ἐν Ἀγγλία ἀριθμοῦσα εἰκοσι συλλόγους καὶ δύο λέσχας.

— Ἡ κυβέρνησις τῶν ἐν Ἰνδίαϊς Ὀλλανδικῶν κτήσεις προκηρύττει βραβεῖον 25,000 φράγκων διὰ τὸν δυνάμενον νὰ ὑποδείξῃ ἀσφαλὲς μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ διατηρῆται στεγνὸν τὸ ἅλας τὸ ἐκείθεν εἰς Εὐρώπην ἀποστελλόμενον ἐντὸς μικρῶν δεμάτων.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Βερολίῳ φορολογουμένων σκύλων ἀνέρχεται εἰς 36,977, τῶν δὲ ἀφορολογητῶν εἰς 2424. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων εἶνε 58 σκύλοι ὀδηγοὶ τυφλῶν ἢ κωφαλάλων.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Κάριν τοῦ σκύλου. Ἐνὸς ἀγγλοῦ ταξειδεύοντος ὁ σκύλος ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ ἀγγλὸς φωνάζει πρὸς τὸν πλοίαρχον:— Διατάξατε νὰ σταθῇ τὸ ἀτμόπλοιο! Ὁ πλοίαρχος:— Αὐτὸ δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸ κάμω διὰ σκύλους· μόνον διὰ τοὺς ἀνθρώπους γίνεται. Ὁ ἀγγλὸς χωρὶς χρονοτριβὴν ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν:— Διατάξατε λοιπὸν τώρα νὰ σταθῇ!.....

Λαμπρὸς γαμβρὸς. Μεταξὺ δύο συνταξιδιωτῶν:— Εἰσθε παντρεμένοι;— Μάλιστα. — Ἐγετε παιδιά;— Ἐνα γιό. — Εἶνε ζωηρὸς;— Πολύ!— Τρέχει ἐδῶ κ' ἐκεῖ;— Ὅχι. — Γυρίζει ἔξω τὴν νύκτα;— Ἄ μπᾶ κοιμάται εἰς τὰς 8. — Καπνίζει;— Ποτέ! — Πίνει;— Ποτέ! — Παίζει χαρτιά;— Ποτέ! — Μὰ αὐτὸς λοιπὸν εἶνε ὁ γαμβρὸς ποῦ ὄνειρεύομαι γιὰ τὴν κόρη μου. Πόσων ἐτῶν εἶνε;— Δύο!

Ἵπομονή. Δικηγόρος ὅστις εἶχε πολὺ πειραχθῆ ὑπὸ τὰς «Σφήκας» τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ, συναντᾷ τὸν συγγραφέα καθ' ὁδὸν καὶ ἀρχίζει νὰ ἐμιλῇ πρὸς αὐτὸν μετ' αὐθαλείας. Ὁ Κάρρ τὸν διακόπτει:— Πρέπει νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅτι ἔχω πολλήν, πολλήν ὑπομονήν.... ἄλλ' ὄχι διὰ πολλήν ὥραν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

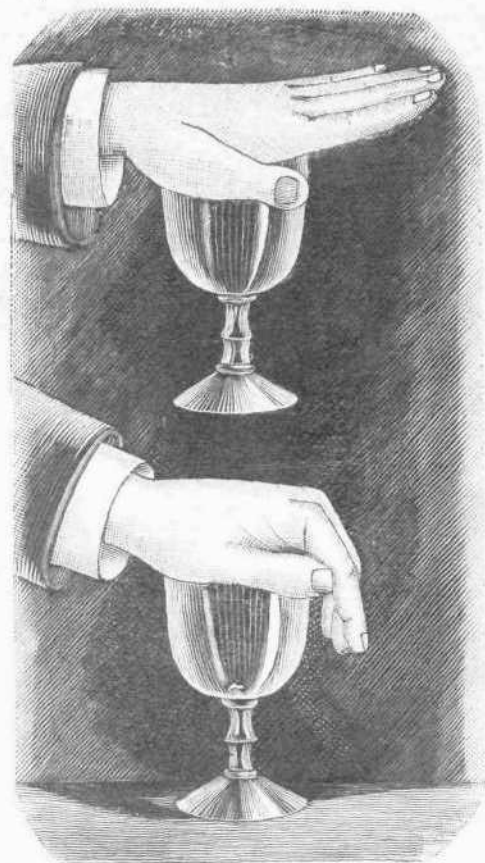
Ἡ λήθη πηγάζει συχνότερον ἐξ ἀχαριστίας ἢ ἐκ γενναιοφροσύνης.

Δικαιοσύνη εἶνε πολλάκις ἡ καλοαναθραμμένη κόρη τῆς ἐκδικήσεως.

Μετρίστων εἶνε ὅστις ἔχει περὶ ἑαυτοῦ τὴν γνώμην ἣν ἔχει καὶ περὶ τῶν ἄλλων.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Πῶς ἔμπορεῖτε νὰ σηκώσετε ἓνα ποτήρι με ἀνοικτὸ χερί; Τὸ πρᾶγμα λεγόμενον φαίνεται δύσκολον καὶ ἀπλούστατον κατὰ τὴν ἐκτέλεσίν του, ὡς δεῖκνυται ἡ κάτωθι εἰκὼν.

Ὁ δὲ λόγος δι' ἐν συγγραφεῖται τὸ ποτήριον προσκεκολλημένον εἰς τὴν παλάμην εἶνε ὅτι ἀποτελεῖται ἐντὸς τοῦ κοίλου αὐτοῦ κενὸν ἀρκετὸν ὅπως ἀνταχθῇ εἰς τὴν βαρῦτητα τῆς ὑάλου.